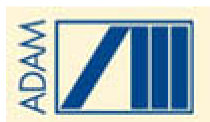
LEYLÂ ERBİL

GECEDE

GECEDE

L e y l â   E r b i l

GECEDE

Benimle yatmalıydın, çoktan yatmalıydık, ilk tanıştığımızda o gece, Nil'de tanışmıştık hani/yatmak ne sağlardı, mutluluk mu?

Rasim’e baktım orada oturuyor masanın başında, duymuyor konuştuklarımı.

Dışarıya karışabilseydik, istiyor muyum gerçekten bunu? Yooo! Aralarına dönebilsem, yeniden başlayarak kendimizi değiştirmekten. Dün sabah baktım aynaya çırılçıplak, ilk katı vermiş göbeğim, geceleri bacaklarım şişiyor, gözkapaklarımda alkol memecikleri, başında ta başında, kafamıza vura vura bir eyleme soksalardı bizi, edindirselerdi öylesine değerler uğruna ölünesi. Rus - Amerika savaşı da başlamadı daha, başlayacağı da yok, Türk - Çin - Amerika savaşı ya da Afrika - Amerika savaşları. Sırtımızı döve döve, “Hadi,” deseler, “hadi savaşa deyyuslar, korkak, kaçaklar, kancıklar.” Çöktük gene buralara içmesek öleceğiz sanki, mızmızımız, bırbırbır, pinekleye pinekleye yıllardır içmekten... Yangınlar, kıyımlar içerisinde yeryüzü... burada beş dil bilen prenses eskisi, ozana sokulmuş, yayvan, cilvesi pörsümüş, ozan hiç dil bilmez, karşısında kaskatı oturmuş bir elçi, dış ülkelere gidecek yakında İngilizce, Almancayı, Fransızcayı konuşan diliyle emiyor piposunu ve beğenmez dudaklarını toplayarak, yana şöyle şöyle “vıy vıy” diyor prenses eskisine arada, söz attıkça ona Prenses, usansın ozanın hep pazarlık yapan içini taşıyan yüzü döşemelere de sıkı sarılsın sönük koluna diye... seviştiği günlerden bir anı. Alışkanlık bir.

Rasim'e baktım, orada.

Bir öyküm vardı hani, bulanık yeşil gözlü, dolgun vücutlu bir kadın, o sendin işte/ne yapayım peki? / dümencinin birisin sen, hem ilerici bir kadın diye çıkıyorsun ortaya, hem de kocandan başkasıyla yatmıyorsun, Namık’la yatmışsın ama bir vakitler…

Rasim’e baktım, dinlemiyor kimseyi ama orada, oturup içiyor.

Ne açlık kadına, tek başıma mı doyuracaktım onları, çarpık bedenimi tek başıma mı adayacaktım bu topluma. Hep birlikte olur bu iş, açılarak bir yatına kampanyası tüm yurdu kapsayan doğada Rus sınırından başlayarak, batıda Guatemala ve Honduras, güneyde Adana ve Halep kebaplarıyla besili olarak Amerikan hava kuvvetlerine dek, cennet ülkemin bebekleri anadan doğma ve erginleri ve kahilleri, cinsel algınlıkların, kıyımların ve tüm geriliklerin ününü atmak üzere hep birlikte bir, iki, üç, yatağa! Otuz milyon nüfustan eder yüz yirmi milyon bacaklı bir canavar... Elçi bu, bunlar böyle hiç gelmemiş denli gülerler, herkeslerin bir yanını bulursun gecenin sonunda konuşacak, bunların bulamamam, gelmemişlerdir sanki hiç açık vermeden, şu sarışın kadın da biraz elçi mi, salt Zeynel’e yöneliyor bakışları, konuşmaları da eşim. Burnu güzel sarışının. Zeynel'in içi çeker mi onu? Ozan, kolunu sardı Prenses’e, çıplak, dökük etleri Prenses'in, sayrılı bir sarısı var. St, Antanta Kilisesi'nde diktiğim mumlarca Namık’la birlikteydik... Etlerim diridir benim, çok beden eğitimi yapmışımdır ben okulda, amma da koştururlardı bizi, sanki yağı olduklarımız kovalardı ardımızdan, bir koşardım ben de çarpık bacaklarımla, kimseler yetişemezdi bana heh! Caponlar kovalıyordu sanki ardımdan, kısa ve tıkız bacakları terli ince gözleriyle binlercesi birden ve ben parktaki o adamı düşünürüm birisi koşarsa, babasının gemici ve hiç gelmeyen geceleri olduğunu ve annesinin hem baba hem anne, oysa kim bizim yağı olduklarımız yok, “yurtta barış cihanda barış” olarak ve koşarak geldik kurulduk bu masanın başına ne savaş ne dövüş iç bakalım, bize karşıdan ve soğuk gözlerle bir bakan mı var?

Rasim bakmıyor kimseye ama orada oturuyor, otursun

Çok, ayığım gene, olmaz, ne konuşmalı, kimi dinlemeli, söz bulantı verir oldu, yıllardır, sözcükler, sözcükler, Türkiye’de burcuva sınıfı yok, Prenses’in babası prensti, elçinin babası da elçiymiş gene, Prenses Elizabeth Beatles’lara ünvan vermiş, ne ulusçuluk, temelli masa başlarında kaldık, betiklerden fırlamış, eğreti, şöyle yalın bir söz, Çehov denli, nasıl anlatmalı arap atı denli, anam: “Kızlar koşmaz, kızlar etmez,” der dururdu, “örselenilmiş” nazik yerleri kızların koşunca, onun için birinci olurdum koşularda ben de gider, göstereceğim ben daha ona “örselenmeyi”,

Elizabeth sarayında “ye ye” yapar mı kim bilir? Sonunda anamın istediği biçim bir kız oldum heh! evli barklı — evlilikle sınıf değiştirmiş, eşine pek bağlı, başkalarınla, yatmayan — yatmayan değil yatamayan — ayrı ev açmış, sokaklarda mutlu bir çift olarak, cıvıl da cıvıl konuşaraktan, kol kola yürüyerek, bayramlarda divandan bir kilo sütsüz çukulata alıp büyüklerinin elini öpmeye, yani “örselenir” diye düşünenlerin, geçmişinden iğrenmiş, şimdisinden tiksinen, salihatı nisvandan, başı ezilecek bir burcuva. Çocuklarımız ne olacak kim bilir orospu çocuğu herhalde.

metreslerim var benim / iyi ya yatsana onlarla / ben seni istiyorum / ne şeref benim için, şu senin getirdiğin öğrenci neden öyle yerlere devrilmiş yatıyor / Mustafa mı? beni bekliyor, hep böyle, ardımdan hiç ayrılmaz, “Türkiye'nin en büyük öykücüsüsün sen,” diyor, başıma bir iş falan gelir diye içerken, eleştirmecidir o hem de boksör...

Rasim’e baktım bir kahkaha attı ve baktı alıcı gözleriyle bir şahinin, ve sordu: “Saat kaç Semra?” “Yirmi dört,” dedim, “Daha var,” dedi.

St. Antonio Kilisesi’ne götürürdüm Namık’ı, ışın tutamlarının üşüştüğü mermer karenin ortasında çiçek açmış cenazeler olurdu sıcak daha, yakarılar, buhurdanlık, is, mum, gözyaşları, ilenmeler içerisinde iki Türk. Biri yirmilerinde, öteki ellisinde suratsız, oyarak biribirlerinin gözlerini İsa’ya dikmek için aldıkları mumlarla ve fısfısfıs ne bulurduk onca didişecek diye şimdi oysa. Hoş ben sevgililerimin çoğuyla orada buluşurdum. Mumların başındaki yatalak papaz tanır beni, beni her gördükçe ve günün birinde Katolik olacağımı sanan ipliğini gerer içinde, bense tanıdıklar göremez diye buralarda hep, sonra sonra çıkar olmuşumdur ortalara, çünkü Müslüman cemaatine her delikte rastlanır da, bir Kilisede! Hele kızının hafiyeliğine arasıra çıkan bir annemken. Rasim her yerde olur, Rasim’e rastlamamış insan yoktur içinizde, kimi vakit o da gelirdi bizimle birlikte eh! koca Rasim. İyi ve kötü günlerimin tanığı oturuyor şimdi de kendine durmadan sorarak başkalarını. Birlikte okumuştum Namık’a öykümü ilk kez, ilk kez görüyorca bakmıştı yüzüme gümüş suyunda ıslatılmış çatallı gözleriyle, “Biz kuralım artık kalemleri,” deyince de darmadağın olarak girişin mermerleri Kilisenin yanaklarına, gözlerimse bulanık yeşil hani Rasim’e doğru, sahi mi söylüyor? diye, çünkü bunu hiçbir vakit öğrenemeden ben, öldü Namık, ne işkence!

Ola ki açıkça bildirmemekteki öngüllüğü, bu sözü duyar duymaz çekip gideceğime olan korkusu... Rasiln'se cebinden kocaman mavi çizgili mendilini çıkarıp içine sümkürünce çürümüş çiçek sapları suda, kuyrukları çelenklerin katmanlaşmış, ısınmış alaca kokusu ışın tutamlarının, sönmek üzere mumlar üçümüz çıktık içmeye.

Zeynel Bach'ı bağırtmaya başladı, kendisi bağırırcana, ortalığa anıştırır varlığım, eşim, sarışınsa sokularak ona, Zeynel Bey Mahler var mı sizde, çok severim ben, siz de sever misiniz? / Sevmem, sevmez, kendisiyle ilgilenenleri de sevmez Zeynel, kendisine sırt çevirenleri, bel bağlamayanları, top atsan yıkılmazları sever o.

Kilisenin basamaklarına hep takılır ayaklarım, ya annem de ensemden geçirerek kılcal kollarını tam orada, çıkışa yakın yatırmışlardı İsa'yı cam tabutuna Pamuk Prensesi ya da dölcel, kanlar içinde bileklerine çakılmış da çıkarılmış çivilerin yerleri kanayarak süresiz, bir Fagin ne çok para yapardı o çivilerden, çiviler durmadan acıyorlardır çıkarılmış yerlerinden kanıyorlardır, öpen madamlardır ve mösyöler titrek, cinsel aşamaya ulaşmış acımalarıyla. İşte bir burç simgesi. Daha da dişil bir ikinci İsa, ötede ayağa kaldırılmış cam tabutunun içinde gene, pembe kuyruklu giysisinin eteğinden sağ ayağının yarısı görünüyor kirli değil ayak tırnakları, gelinlik denli kuşamı, Namık ona, "Gelinim ol İsa, gelinim ol İsa!" der miydi içinden ve bana duyurmadan — iki İsa'nın arasında mumları yakmadan sunduğumuz kum tepsisi ve biz. Biz her geliş orada dururduk en kuytu içimizle ve Namık İsa'ya bakıp bakıp ıslak ağzının soğuğunu bıçaklayarak kulağıma, "Hadi yürü, gidelim bize, yatalım sevgilim ne olur," diye çekerek İsa'nın arkasına saçlarımdan öpmeye beni bense artık dayanamam bu küçültmeye...

İlk görüşümde istemiştim seni, şimdi olur desen kaçarım ola ki / kaç yaşındasın sen / otuz / ben otuz dört...

Şu karıntıya uymayan tek erkek sizsiniz burada Zeynel Bey, müziğinizle bambaşkasınız... dokuzuncu senfoni?

Zeynel bana baktı duydum mu diye Sarışını, sonra uzaklaştı, kıskandırmak bir düşküdür onun için, istese de yapamam Ressam Arif masadan kaldırıp

başını yarım gözleriyle sarışına çekip içini yürüyerek, ama Nermin de ardından, eşi, denizlerin merdiven altlarından çıkmış örümcek olarak bir.

bende Beethoven var ince ve sarışın ve güzel bayan bende var gel, dans edelim önce / al sana dans Beethoven'le ha! al sana al, al, karın yanında dururken hem de / ah yapmayın durun durun ben zaten dans bilmem / bilirsin güzelim aldırma, sen korkma benim cadı karımdan / aaa! gözümün önünde, görüyorsunuz ya tanığım olun, Semra sen, Mustafa, Rasim, Prenses Hanım tanığımsınız / ürkek güvercinim benim korkma sen, çekil karşımdan iğrenç karı, yolumdan çekil, eğleneceğim ben / eğlenemezsin gözlerimin önünde, burası benim arkadaşımın evi, benim saydır Semra'yı ben tanıştırmıştım sana, onun için şimdi defol git, kov şunu Semra! burası benim sayılmaz mı? / domuz herif al sana / bana el kaldırdın ha, resmimin, boyalarımın güvesi, yaratıcılığımın sömürücüsü, kıskanç, kıskanç da değil sahici tek duygusu kalmamış karı, numara, numara... / bodur, beberuhi ben kadınım gene de boyum bir yetmiş, sen altmış beşsin, ayrılıcam, ayrılıcam yarın hemen, kocam değilsin artık, değilsin Semra kov diyorum şunu evinden / aman boş verin yahu oturun ikiniz de / ah benim yüzümden oldu ben gidiyorum Zeynel Bey, arada bir de yavrulan var değil mi olmasa hadi neyse, böyle olsun istemezdim Zeynel Bey... / güle güle, güle güle / hadi sen de git onunla, kov şunu Semra, kov şunu gitsin / kes sesini be ben eğlenmek coşmak için yaratılmışım, dans edeceğim, coşkunun resmini boyayacağım, dünya resmi önünde sizlerin ne öneminiz var, yüz erkek yaşamış şimdi de beni yaşamak istiyor, tüketemeyeceksin beni, zindancı karı anlıyor musun, senin numaraların sökmez bana, içmemi istemeyerek içmemi hazırlayan, çünkü biliyorsun içerek sana katlandığımı, pasaklı, hadi şimdi gidiyorum ama gelme ardımdan, intihar etmeye kalkma, ayaklanma kapanma, tanrı aşkına tutun şu zindancıyı biraz sonra gelip yakaracak bana biliyorum, tutun şunu da kurtarayım yakamı elinden ne olur, acımamı, acımamı sömürmesin...

Rasim’e baktım.

AHHH! gitti gitti sahiden de gitti, sahiden de gitti, şimdi ben ne olacağım, ne yapacağım, o şimdi içer, onu kandırırlar, ben nasıl kandırmıştım öyle, yufkası boldur yüreğinin, ona gitmeliyim, biriniz götürün ona beni, ne olur,

götürün? sen ülkemin şen ozanı, sen götürürsen ayaklarını öperim, karına söylemem yaptıklarını, ya da siz Bay Elçi...

Elçiye baktım, kasıkotu bağlamışça oturuyor koltuğunda, kimseye ve eşyalara değmeden heh!

Bakınız Bay Elçi elinize kaldım ona gidemezsem şimdi, hemen boşar beni, o vakit başınıza kalırım, o boşarsa beni siz alırsınız çünkü, alır mısınız? alırsanız oturalım, burası sıcak ve içki de var ikimiz de yalnız sayılırız, size kendimi anlatayım: Güneyin şirin bir beldesinde doğdum, türlü yağlarla ovuldum, çocukluğumun üşütücü çürükleri yüzünden şiir yazarım, alırım kalemi elime kara, kara oturaklara da otururum, dayarım şakağıma kara tabancayı — yazamazsam kendimi öldüreceğim diye korkudan yazarım — bir elimde Dostoyevski, bir elimde Kafka, bir elimde Kutsal Betik, bir elimde Rüke, gene de Dostoyevski'den çıkmışımdır ben, o olmasa bu numaralan bilemeyecektim, karışığımdır ben çapraz ve bükülür aman Zeynel ne diye koyuyorsun Beethoven'i, kıskanç! kimseyi kandırmamı istemezsin, yapayalnız acılar içinde mi gebereyim? / yeter artık bıktık bu numaralarından Nermin bir yeni insan görmeyesin / siz onun dediklerine bakmayın âşıktır bana biraz, siz beni Arifime ulaştırın ayaklarınızı öpeyim, yok yok kaçmayın iğrenmem ben sizden, iğrenç benim bakın tırnaklarımın arası yumurta sarısı, ekmek kırıntısı ve saç kepeği doludur iğrenir miyim? ama belim ince apışlarım setlidir...

Abdullah Hoca Namık'ın en sevmediği adamdır...

Bir sıra cam tabutun önünde, çökerdi dizlerini gelen geçenler, Namık'ın elinden kurtulup diz çöktüm oraya ben de, o da yanıma, okudum: "Ya Hazreti İsa bize karşı senin şiddetli muhabbetin sebebiyle, canımızın selameti ve halâsı için haçlanmak ve gayet zi-kıymet kanım dökmek istedim…"

XII Pie
15 Birincikanun
1940

"Böyle olma kalkar giderim — dışarıda Rasim'e rastlarım — burada öpüyorsun beni ve bunu salt garip olsun, çarpıcı olsun diye yapıyorsun,

içinden İsa’yı çağırdığım duydum...” “Allah kahretsin seni, seni sevdiğimi bile doya doya söyletmedin bana...”

bilseniz nasıl size uygunum, terlik tahta tabut, tırmık hiç yüksünmem dayakla büyüdüm ben, derim sabırlı, gönlüm kavi arka üstü — yere arka üstü uzanır — yüzüstü — yüzüstü döner — ve akşamüstü — kalkar — ne vakit olursa, tam ve yarım dönmelerle, dikine kalkmalar ve karşımdakine ağırlık vermeksizin bozmadan sistemini sinirin, kalp yollarına dokunmadan ve böbrek, tutar ellerimle üfleyerek tam anında kılcal damarlarınıza seslenirim / sus ulan Nermin seni mi dinleyeceğiz, Semra dinliyor musun beni ben Paris'teyken bir gün...

“Ulan,” dedi Namık, orada son kez olacaktı bu artık kilisede biz, “ulan benimle gezip tozmaya varsın, içip eğlenmeye varsın, eşek denli öykülerini de okuttun bir yatmaya mı yoksun be?” Diz çöktüğümüz sıraya indirdiği bir tekme, yatmak için değil de şaşırtmak içindi sanki beni. Eşek. Dedi, “Ben de arkadaşlığa yokum hadi bakalım! Ne yani biz erkek değil miyiz be? Ya yatarsın benimle ya da ben gidiyorum, ne dedin İsa’ya mı seslenmişim, erkekten mi hoşlanmışım hep, diyelim öyleydi, ama artık değil, artık senden hoşlanıyorum... Ne! Ne! deneme mi yapacağım seninle, kendimi kurtarmak için seninle bir deneme ha!... Eşşoğlueşek! ya peki dersin ya da çıkıp gidiyorum?” “Sen kal ben çıkıyorum.” “Hayır efendim sen beni bırakamazsın ben seni bırakırım, ben çıkacam önce, kıpırda da bak, hem ulan ne diye beni ikide birde bu dürzü İsa'nın evine getiriyorsun be, al bu İsa’nı da kiliseni de k..,.. sok!” Fırladım önünden, yalımlamış mermerleri toz eden adımlarımla çıkışa, “öf be tiksinç moruk!” diyerek, bu moruğun onu yıkacağını biliyordum. Bana yetişmek için seyirtti bir an ama yetişemedi, kendi kendine kararmaya koyulmuş boş avlunun ortasında kunduralarım hep aynı taşa vura vura, “Göstericem, göstericem ben sana da, bu İsa’na da, annene annene söyleyeceğim seni!” diye tepinerek taşlarda bağırıyordu, koşarak geçerken Elhamra Pasajı’na ben.

İşte artık Namık'sız da kaldın üç beş söz çocukça, oyunlu, kaçak, dostluğa yakın bir gidişin orta yerinde yarım, Beyoğlu’na doğru yürür o şimdi, gözlerinin çürük mavisi sulanmıştır bensiz kalınca orada sulansın, ellilerinde, geçimsiz işsiz, kadın sevmekte geç kalmış, erkeklerden iğrenmiş — bir gün, o Rum oğlanla kol kola görmüştüm onu Taksimde. “Ne yapayım

bir çeşit vicdan borcu; onu gezdiriyor yediriyorum, bakıyorum ona, ufacıktı elime geldiğinde," demişti. iki yandan da umutsuz bir moruk olarak ağlıyor mudur İstiklal Caddesi'nin ortasında şimdi, ağlasın, kaptırmayacağım kendimi acıma duygusuna. Ne yapabileceğimi düşündüm oralarda öyle bir liramla, sinemaya geç kalmış bir madam kocaman ve kapkara çantasının azgın ağzına sokarak ellerini korkmadan bir nenler aranıyordu harıl harıl — Para. — İçmeli.

biliyorum sizin olmak kolay değil, şarkı söyler dansımı ederim, — harmanı dalın efeeem gee e eli iiyor — o gideceğimiz dış illerde hoşlanmadığımın başına çorap örerim, kendimi ve şiirlerimi ne yapar ne eder kabul ettiririm, kabul etmeyeni pişman ederim, olmazsa yakalarına sümük sürerim, halına kusar kustuğumu yediririm, atın olur kırbaçlar, köpeğin olur ulurum, kendine ot, atına et veririm, götür beni Arif'ime...

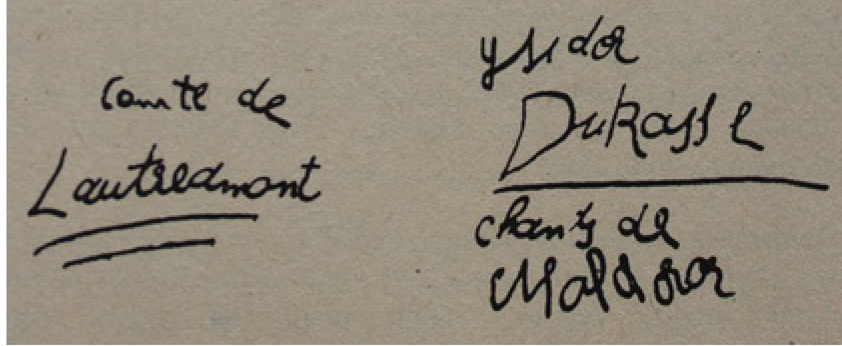
Çinliler haklı, ödün vermemek gerek ve almak göze ölümü, çizmeleri giyerek Atatürk denli, giden gider kalan sağlar bizimdir diye bir türküyle birlikte batkın, "Çizmem yok aklım var," dermiş beriki...

Ozana baktım uyuyor sağ omzu üzerinde kapalı başınla, Prenses'in sağ omzunun. Uyku.

doğdum doğalı — ah ki doğmaz ki olaydım — güneş ışığı düşürmemişimdir yatağıma, çişimin çıkış sesini duyurmamışımdır kimseye, öylesine soylu Türk geleneklerine, ilk gece erkeklerimin koynuna donuma delik açarak girer çünkü bilirim ki ben bu küflü yaşama duvarları önünde kimsenin Arif'ten başka içi çekmeden çürümeye yüz tutmuş bir kadınım.

yüksek minareden attım kendimi kendimi/çok aradım bulamadım dengimi/yar yar konyalım yürü...

Kim var içinizde hangi kadın bir erkeğin içince çekilmeden katlanan yaşamaya, sen Semra, ya siz Prenses? İşte çürütülmeye uğratılmış tabiat parçalarım — açıp baldırlarını gösterir — morarmış, o tabiat ki esirgemeyen hainliğini benden, benden önce var idi ve benden sonra da var olacak işte buna da ben katlanamıyorum, ona emeğim geçmeli ve onun malı olmalıyım ve değilim hiçbir nesnesine sahip bir Arif'ine bir Arif'ine bu yüzden çaresiz yaşayan bir bağrıyanık olarak kapanıp ayaklarınıza birlikte bununla vicdan sizlere ait olarak bekliyorum kararınızı baylar...

Anneme söyler mi beni Namık? Telefonu biliyor, yapar mı bunu, Ayten'e mi gideyim, eve mi? Orada, o sıraya diz çöktüğünde yağmurluğunun etekleri savrulgan bir tilki denli sürünüyorken yerlere... XII Pie, 15 birincikânın 1940 Hazreti İsa'nın haç üzerine ruhunu teslim ettiği zaman aziz cuma günü saat 3'te bu duayı söyleyene 500 günlük kısmet gufran (indulgence) Defterimde el yazısı “sen bu adamı oku”:

babamınkini andırıyor, titrek öfkelendi mi daha çok titrek, şimdi de titriyordur zangır zangır. Ben terk ettim onu! Titresin. Bütün polisler sadisttir bütün komünistler mazohist...

günün birinde sen de isteyeceksin beni Semra!... işte birkaç gece üst üste aynı kahvede karşılaştık. Kimseyle konuşmuyordu, tek başına içiyordu konyağını, bir tanıdığı, selâmlaştığı yoktu, kimseyi görmüyordu sanki, bana bakıyordu sadece, sonunda yanına gittim, “benimle gelir misiniz,” diye sordum, kalktı konuşmadan çıktık birlikte otelime gittik, soyunurken giysilerinin çıkardığı sesi işitiyordum, gömleğini, atletini, bir erkekle üçüncü olacaktı, çoraplarını çıkarmasını bekleyemedim, sert bir gövdesi vardı, kadınsı değildi, ben onu daha yumuşak sanıyordum, “seni görür görmez sevdim,” falan diye birkaç söz geçti aramızda, o ilkinden sonra uyumaya başladı, bense sabaha dek hiç durmadım artık... ben...

Göstericem ben ona, bir kitapçıya girdim, bir sergiye uğradım eve gitmedim, annem “gene o koca komünistleydin gösterecek o sana hanyayı konyayı,” dedi, “eceli gelen köpek,” dedi “baban gelsin de, hep o şırfıntı yüzünden, o çıkartıyor seni baştan,” dedi...

uyandığımda akşam oluyordu, masanın üzerinde bir kâğıt, “İşte hepsi bu teşekkür ederim,” yazmıştı, imza yoktu. Günlerce aynı kahveye gittim

sordum, bekledim gelmedi, yoktu / başka bir yere dadanmıştır / yooo öyle birisi değildi o, para bile almadıydı benden / ne diye ilk çağırmanda seninle gelsin? / ben olduğum için, beni istediği için, ilk kez benimle yattığına eminim, sevişmemiş erkeği ayırt ederim ben, ben...

ona bir baktım, çelimsiz ufarak bir oğlandı bakınca, elimle okşadım saçlarını, oğlum denli koltuklarından yakalayıp o “istemem! istemem!” diye çırpınırken kucağıma oturtup zorla kıçına kıçına şöyleşine tiksintiyle itti elimi:

beni sevdi o, görür görmez, bir gün sen yakaracaksın bana, istemeyeceğim ben seni...

bir liram kaldı, Ayten’e gitsem, onun o arkadaşları, dört dörtlük, nereden çıktıkları belli olmayan, ille de dansa yemeğe götüreceklerdir bizi, dökerek dil koca gece sabırla hiç olmazsa öpebilmeyi kurarak, biz de ince alaylarımız, ustalıklı iğnelemelerimizle ne denli kınamsık iki kız olduğumuzun tadım çıkarır, körkütük sarhoş, bir yerlerinde sinsi gecenin, artık bizi kullanmayı kurmuşları kullanabilmenin sevinciyle sıçanlaşıp gireriz bir taksiye ve Ayten’in daracık yatağına düşeriz, kıçır kıçır, kıçır, gülmekten iki kız yirmilerinde...

Strati’yi birlikte okumuştuk ya, öyle gecelerden birindeydi neden olduğunu bilmediğim bir ağlama tutturdu, ellerimi öpüyor durmadan, beni bırakma, beni bırakma ne olur bir tek sen varsın, sen varsın / ağlama ne oldu sana gel yat, gülüyordun ya şimdi / seninle o hayvanları ne güzel atlattık, sen olunca o hayvanları, sakın gitme / gitmem, uyu hadi! uyu uyu! / konuşmak istiyorum onları bilsen; anlatmalıyım sana, bilsen onların tümünle bilsen. / sonra yarın sabah anlatırsın, ağlama sarhoşsun, hadi uyuyalım / ellerini ver sen olmasan dayanamam. Uyu, uyku, uyku, uyku, uykunun içinde sevildiğimi duydum, okşandığımı öpüldüğümü... daha sonra kusmuştum. O, baygınlıklı bir uykunun içinde kuyruğu boynuna dolanmış, düşsel bir yaratığı andırırken kaçtım. şimdi ona gitsem, sevinir, severim onu, nasıl iğreniyorum ondan...

hanginiz yansı çoktan çürütülmüş şu ince bedeni Arif’e, kaçırmadan, tozlu tırabzanlann merdivenlerinde, iskelelerinde ve soğuk vapur, ve saklı çarşaflarında garsoniyerlerin atmaya ve beni, canı çekiyor. Öyleyse

kalıyorum? sen mi, sen mi, sen? / ben götürürüm sizi / ben de / ben de / ben sizi isterim bay elçi, sizinle gitmek onun gözünde büyültür beni...

Çıktılar, elçi ve Nermin. Zeynel Beethoven'in sesini bir iyice yükseltti, yerdeki gövdesini Mustafa bir kıçından ötekine aktardı, öykücü, "Semra beni dinlemiyorsun," dedi, bir bardak votka doldurdu, "Bana da doldur," dedim ben de, içtik, Zeynel, "İç bakalım yarın gene şişersin," dedi, ozan Prenses'in kucağından büyümüş gözlerini çekerek, "Oh be! Gitti mi onlar?" dedi...

Rasim'e baktım, o da bana baktı sonra okumaya başladı:

Akrep gibisin kardeşim
korkak bir karanlık içindesin
          akrep gibisin

Semra pencereye gitti. Kar durmuş, her nenler olup geçiyor, olup geçiyor, sabah yaklaştı, ayılmak yeniden bakmak gerekecek güne, gün yeniden yaşanmak isteyecek. Bu insanlarla ne işim var benim, sever miyim onları, neden hep kendim suçlu sananların arasında oldum, kötülerin? İyiler var mı? Neden kötü bir düzenin suçunu kendimin yapmaya uğraştım, neden? Kendine kıyan bir başkaldırma. Kendini kötüleyen, başkaldırdığım nenlerin yerine yenilerini koyabilmeliydim, bir değer yeniden başlanası "dünyanın tüm yazarları birleşin" denli, her çeşit başlamak için çok geç, yıldım mı? Yalnızlık, ne cesaret! Bile bile, köksüz, şimdisiz, kimselerle buluşmayı kabul etmeden; intihardan başka ne kalır avunmak istemeyene?

ve bir tarla sıçanı gibi yaşayıp
ve bir tarla sıçanı kadar korkak olan
fırlayıp atılınca ileri...

babam kemiklerimi kırmıştı Nevzat'la konuşuyorum diye, Namık'la neden yatmamıştım; — orası eriyip gitmiştir bile toprakta beni bilmeden — parkta bir adam yağmurluğunun önünü açıverip göstermişti ilk kez, gözsüz burunsuz, mosmor bir tulumcuk, karanlık boğuğu ağzından salyaları asılıyordu, çığlıklar kopardı gepgergin bacakları bana, annem yetiştiğinde sıvışıvermişti, geceleri binlerce geceleri, o adamdan binlerce, parkta, sımsıkı duvarında ağaçların, sıkıştırarak beni, ama ben en hızlı koşmamla kurtulurken, onlar takıp kırmızı ve kara çizgili kanatlarını, tüm sonbalar

yaprakları olarak; hooop! hooop! hooooop! orama, burama, orama, burama, bense anne! anne! anneee!... dilim dişlerimi yaramadan çıkıp dışarı, sesim ses olamadan, yıllar sonra Ayten'le giderken liseye, geçerken o parkın önünden, o adamdan çıkınca önümüze, "Hadi ordan pis hayvan!" gülüp geçiliyor...

Rasim'e baktım:

Kıyamet günü kıyamet günü
bir suali var Arzaile
oofreunde, nicht diese töne

hapishane kaleminde mukayyit kulunuzun saat kaç
/ 002 /
bir tek daha içelim ağlamaktan. M...

birdenbire bir geyikçe kısrak sıçrayıp, kavradı Mustafa'yı Rasim;

koca gece, koca gece dinlemeden plakları, içmeden, konuşmadan, ve işte en tehlikelisi ki en büyük ozanımızı okurken ben, onun kanla yazdıklarını okurken dinlemeden o büyük şiirleri yatamazsın, ben sizden değilim mi demek istiyorsun, öyleyse dışarı çık, işin ne bu evde çık ve dövüşelim erkekçe, çünkü bizler erkek adamlarız dövüşürüz gerekirse ve her dövüş bir derstir ilkesine göre yaşarız, Mustafa yanılıyor muyum yoksa, ben neler terk ettim...

Kapı çalındı, Nermin ve Arif geldiler. Tırmık içinde yüzü gözü Arif'in koluna yüklemiş bedenini Nermin'in, "Peki güzelim, peki karıcığım," diyor durmadan. Doğru yatak odama yürüdüler, kilitlediler kapımı içeriden. Yastık kılıflarımı yeni değiştirmiştim, yorganım sarı kadifeden, bembeyaz çarşaflarım sümük içinde, kanlı sulu sarımtrak lekeler içinde kalacak, odamın altı üstüne gelecek sevişmelerinden, yarın tümünü de paklatmam gerekecek, yarınsa geldi bile!

Kar, gene yağıyor, bembeyaz bir aydınlık doldurdu sokağa, beynimin saçaklarına asılı beyaz bulutlar, ağır ağır çözülmeye başlayan katı, kaskatıdır, beyin, yüzyılların biriktiği katılık ağır ağır ve gittikçe ısınan yatağım aşındırarak çözülüyor geceye, sobanın gazı bitmek üzere, gece bitti bitiyor, ben tam ayrılırken, annem "Buldun o koca komünisti, sırtlanlar

yuvası orası okul değil,” derdi, Elçi nasıl kurtulmuştur Nermin’in elinden, ne ödünler vererek kim bilir, Prenses bir burjuva mıdır, radyolar neden hep insanlara ezgiler söyler, çok mu düşünüyor radyolar insanları! “Al kiliseni de İsa’nı da k... sok” neden elbirliğiyle annemi haklı çıkarıyorlar, kırmızı kemanıyla bir kambur çocukluğumun içinde “yüksek minareden attım kendimi kendimi...” giden sarışının burnu güzeldi çok, Zeynel içinden geçirdi mi onu kim bilir Abdullah hoca gözümün içine bakardı fakültede, sanki saygısı vardı bana neden? Göstereceğim ben Namık’a, onun en sevmediği adamdır hoca, kimi adam herkese saygılı olur...

Bir, telefona koştum, on dakika sonra muhallebiciye girdi Abdullah hoca, seke seke masaların arasından sırıtıp, loğusa bir Boxer’in dişleriyle, ve çıkarıp başkasının elinden başkasının kolunu en ürpertici sandığı acıtmalı sıkışıyla elimi, fakültede kızları çimdirdiği söylenilir bu elin, ama temiz tırnakları, dibinden kesik ve büyücek bir el benimkini tüm saran. El hoşlanması! Keşke çağırmasaydım onu, şimdi ne yapacağım? şimdi Rasim gelir de görürse bizi ne sanır, para çantamı düşürmüşüm yolda, eve dönecek yokmuş param, en yakın oturan sizsiniz diye, borç istemek için... Oh, oh, oh, borç istemek için bile olsa bir yakınlık duymakmış bu... (anamın tüm istekleri oldu sonunda gelinlik bile giydim, Rasim de tanığım olmuştu, gülüp duruyordu bana nikâhımda) yalnız benimle açık konuşun, size beslediğim duyguları biliyorsunuz, evet, Namık’la yattığınız doğru mu? / ah evet diye utanmışlık yapıp, nasıl anlatayım ama nasıl bildiniz daha şimdi bir saat önce ve ilk kez oldu / bir saat önce mi! bir saat önce ha! ilk kez haa! tuh! tuh! imrenme birikintileri çıkarıp dudaklarının iki yanında kum su çiçeklerce, köpükten, bitişerek bana iyice ah! uh! olarak ama olsun bu bir sevaptır öyle de olsa kabul ediyorum Hazreti Muhammed’imizin hanımı Hazreti Hatice de duldu olsun olsun, ilk kez ha? bir saat önce? bana söz verin ama, bundan sonra Namık’ı... / veremem aldatmış olurum sizi... Rasim kapıyı açtı ve içeri baktı gördü bizi işte, güldü bir ve gitti...

İki karım ve aslanları andıran iki oğlumu terk ettim, insanın babalık ve kocalık görevinden önce ve onlardan ilk, iç ve dış düşmanlarla savaş maddesinden olarak dünyayı değiştirmek görevi olacaktır, gönlün razı olmayarak çıkacaksın bir sabah evinden dışarı ve büyük ozanlarla ve büyük romancılar arasında geliştim ve her adım bir derstir kuramına göre yaşadım ve yaşayacaksın...

Kızım sen deli misin? O herif kadından anlamaz ki! / anlıyor hocam bugün işte... / yazık olacak sana, pişman olacaksın, sen ona göre değilsin, dürüst bir insansın sen... birden dökerek yüzünü kara kıllarından sıyırıp kucağıma beyaz ve sakalsız bir erkek yüzü, onca gülme doluyken ben tam, ve aldı beni de bir ağlama alınca beni de bir ağlama / tanrım, tanrım! sen de ağlıyorsun Semra, yapma kıyma kendine gitme o adamla diye sarmaş dolaş bir yandan da ben renkli ve panoramik bir de stereofonik bir Amerikan filmi olarak oh bırakın beni artık bırakın çok geç artık "oh leave me, leave me alone!" ne olur diye fısıldayıp kulağına doğru, dramımı severek, bir yandan da Rasim açarsa da kapıyı bizi böyle görüverirse diye, işte şimdi burada Mustafa'yı dövmek için ve hep birini arar sokaklarda Rasim, (Durmadan kimi kimi arar yıllardır.) Bir süre de boyun boyuna ağlaşıp iki Müslüman olarak; haydi gidin artık diye, on lirayı alıp masanın üzerine koyduğu sessizce, sonra elimi son iki damlasınla ıslatıp kurnaz gözlerinin ve öpüp uzun uzun onunkinin avucunda büsbütün küçülmüş alaycı ellerimi ne hoştu o an ve her nenler sanki gerçekten de öyleymişçesine o gittikten sonra bir süre daha ben oradakilere dokunakla çekip çekip içimi ağlayarak, hem de kırılarak gülmekten içim kıçır kıçır içim kara cam kırıkları sanki gülmekten, gözlüklerimi takıp kara, bulanık yeşil gözlerime sağa sola bakıp kapıda, Rasim var mı? Rasim yok! aşağıya yeniden Galatasaray'a doğru çünkü içilebilir on lirayla iyice...

işte oteller bu toplumun fahişeleriyle, günden güne çıkan günlük gazeteler kaza, cinayet, kavga ve fuhuş ve ilericilere ölüm maddeleriyle doluyken ey Türk Mustafa sen burada sırtüstü yatamazsın freude schöner götterfunken tochteraus elysium, at denli dövebildiğim bir karı ve iki aslan oğulu bağrım yanarak üvey ellere bırakıp bu toplum adına yürü ve seç savutlarını ya sen ya ben haklıyız yürü ve seç savutlarını erkekçe şişe, ip, ekmek bıçağı ve çatal....

Koca koca düşüyor kar, Rasim'le Mustafa'nın ayak izlerine, sokak sona yaklaşıyor ellerim şişiyor, ayak bileklerim kabarıyor, sokak yaşamaya çıkacak birazdan, bakkal açacak, sütçü çamur rengi atkısına dolanmış ağır ve kabuklu elleriyle, kapıcı hilekâr gözleriyle ekmeği, ekmek yenilmek ister, insanlar, memurlar ve öğrenciler üşüşecek sokağa, ayakta duran İsa'nın giysisi pembeydi de ondan, sabah İsa'ya da dökülüyordur şimdi Prenses Hanım yüznumaradan çıktı, gidip soğuk su, Arif'le Nermin'in

ulumaları duyuluyor buradan, yarın bütün evi yıkarım, kim nereye bastıysa, nereye tuttuysa, oturduysa hortumla sular, sabunlarım, yatak odamı, orayı yıkarım, pamuk yatağım ve perdeleri annemin çeyiz diye verdiği Kayseri halısını, bu evin tümünü tek tek odaları girer tutuştururum, kurtulurum, yeniden özgürleşirim çıkar giderim bir yerlere yeniden başlarım, en başmdan, değişirim, geç sayılmaz, şimdi ilk iş Beethoven'i kırmak içeri girer girmez, mermer parçacıkları, üzerime sıçrarsa yana kaçarım, İsa'nın pembe kuyruğu sarkıyordu arkasından Namık da görmüştür onu Galatasaray'a doğru kirli taşıllığın dibinde yürüdüm bir ikindi morunun içinde ne çok enseler, betikleri de yakmak, eve anneme, dönemem öyle bir yere giderim ki kimseden bir haber almamasın artık, yok olsun tüm geçmiş, kirli taşıllığın dibinde, eve dönmüyordum artık, önümü kesti, mavileri çok irileşmiş gözlerinin görmeyeli, konuşmayacağım dedim içimden, acımam da ona, sevindim de, “Ne haltlar ettiğini gördüm,” dedi kızgın, “onunla o itle neler yaptığım da,” dedi, küçük bir tahta topaç fırladı ağzından, ipten kuyruğu çözüle çözüle, bir nokta olana dek döndü döndü döndü, ben de güldüm öyleyse. “Hadi yürü gidip bir yerde içelim,” “Yatma sözü olmayacak ama,” dedim, “Olacak işte,” diye yere bir tekme attı, “ne yani biz erkek değil miyiz?” dedi gene, elime sarıldı; kırgın, bezgin, umutsuz, sayrı bir eldi, korkuyordu. Sımsıkı tuttum onu, yürüdük... seid umschlungen, Millionen! Diesen Kuss der ganzen welt! Rasim'e rastladık az ötede, “Gel hadi içmeye gidiyoruz,” dedi Namık, içmeye gittik üçümüz... Brüder, über'm Stemenzelt Muss ein lieber Vater wohnen.

Kapı çalındı, Rasim'le Mustafa döndüler kol kola, Rasim'in elinde bizim su bardağı, kırılmış, ellerinin üzeri kanlı, Mustafa'nın alnından sızıyor kan, dudaklarından sızıyor, elçinin boş koltuğuna oturttu Mustafa'yı Rasim ardını yastıklarla besledi, eline bir bardak rakı verdi içirdi, ve okudu. Düşman ordusu başladı yürümeye/ateşi ve ihaneti gördük... Evlendiğimizin sabahında Zeynel kahvaltımı yatağa getirdi kaldırmadı beni hiç, bir plak koydu pikaba; neden hiçbir neni kabul etmedim, neden tüm itmelerle ben... Olanları Rasim'e anlattık Namık ve ben bir de Rasim üçümüz içtik Rasim de güldü, iki kat güldü, ben de gördüm onları, biliyorum, demedi, Ihr stürzt nieder, millionen... yüzleri kan içinde/geçer çıplak ayaklarıyla yüreğime basarak... sonra Namık, “Bu gece evleneceğiz biz,” dedi Rasim'e... Rasim'e baktım orada oturuyor konuşmuyor gülmüyor ama duruyor orada, sonra

kalktı, “Ey kutsal dövüş,” dedi, “yürü,” dedi, “erkekçe seç savutunu,” ve dövüştüler, rakı şişesini kırdı Namık'ın kafasında, kanı süzüldü yanaklarından boynuna doğru/yüzbaşı sordu saat kaç/beş/yarım saat sonra demek/98.956 tüfek ve şoför Ahmetin üç numaralı kamyonetinden/ben de sövdüm, alnını sildim Namık’ın mendilimle, onlara sövdüm, analara atalara sövdüm, artık kalkın canım burada böyle oturmuş içiyoruz, içmesek öleceğiz sanki, sonra avanaklar anama hak verdiriyorsunuz eve dönmek istemiyorum, sizlerle olmak istiyorum, oysa işte eve döndüm, Namık’ı terk ettim Rasimi terk ettim sonra bir iş buldum, evi terk ettim, herkesi terk ettim, öğle yemeklerinde ızgara et, şarap, ve gazetem, düzenli bir yurttaş olarak Namık’ı kafası kanarken orada ve Akşam gazetemi yemek arasında açtığımda fotoğrafı gördüm orada, ölmüş! Koştum, İstiklal Caddesi’nde, Emadağ’a sonra daha öteye koştum koştum koştum... gömütlüğe vardığımda olup bitmişti, kimseler kalmamıştı, bir ben çiçeklerden ve çamurdan bir tümsek, bir yağmur... neden koşmuştum sanki ne olacaktı; çatallı mavi gözleri vardı, geçimsiz, ürkek, tatlı bir adamdı, dostumdu benim, “öykülerini de eşek denli okuduk,” dediydi, ıslaktı çiçekler güller karanfiller mor kuyruklarıyla bir birlerine dolaşmış ıslak ıslak ıslaktı herşey saatlerce orada hiç ağlamadım, hiç ses çıkmadı, yağmur... über Stemen muss er wohnen, Zeynel çekil kıracağım önce plakları kıracağım, en başından, çamur sıvışık bacaklarıma dolaşık kuyrukları Namık'ın, tümseğin ortasından kararan içine doğru dibine doğru battım hiç ses yoktu ardıma çevirdim başımı, baktım Rasim orada duruyor, Rasim Rasim ne arıyorsun sen burada ne arıyorsun beni mi Rasim, “geçiyordum da,” elimi tuttu çekti/hadi gidelim Cumhuriyet’e içelim ben senin dostunum/hadi gidelim ama yatma sözü olmayacak/olmaz, benimle olmaz/gittik, gelinliğimin kuyruğu bile vardı Rasim tanığımdır...

neden yatmıyorsun benimle...

VAPUR

I

“Boğaziçinin inkişafı Şirketi Hayriye idaresinin teşekkülünden sonra başlamıştır.

“Şirketin teşkili Fuat ve Cevdet Paşalar tarafından tasavvur edilmiş ve bu işe hazırlanan layihanın, tedavi için gittikleri Bursa kaplıcalarında kaleme alındığı (Ahmet Cevdet Paşa ve zamanı) ismindeki eserde yazılıdır. Bu husus (Osmanlı devrinde son sadrazamlar) ın 186 mcı sayfasında dahi muharrerdir.

“Bir hissesi 300 kuruştan 1500 hisse çıkarılmış iken 500 hisse daha ilave edilerek 2000 hisse satışa arzolunmuştur.

“Hisselerden ilk 100 adedini Padişah, 50 adedini Valde Sultan satın almıştır. Başta Sadrazam Mustafa Reşit Paşa olmak üzere Serasker Damat Mehmet Ali, Tophane Müşiri Fethi, Yusuf Kâmil, Girit Valisi Mustafa Paşalar ile Mısır Vahşi Mehmet Ali Paşa’nın kızı ve Yusuf Kâmil Paşa’nın eşi Zeynep Hanım ve sarraflardan Abraham, Kevork, Mıgırdıç, İsak ve Miseyani 20’şer hisse satın aldıkları gibi daha bir hayli muteberan ve sarraflar da 20’şer ve 10 hisse ile iştirak etmişlerdir”{1}

Vapurun iskeleden kalkışını gören olmadı. Doğrusu buydu. Günler geçip vapur özgürlüğüne ve bağımsızlığına eriştikten sonra, bir güz başı, birkaç gün öncesinde göçebe kuşların gökte anaforlaştığını gördüğümüz, bir güz başı, kocamış ve gözleri hep sulanan bir balıkçı gecenin bir saatlerinde yirmi iki yıllık sandalının dipten dibe kara bir gacırtıyla titrediğini, neredeyse alabora olacağını, canını suya dar attığını, yüzerek karaya vardığını ve tam o anda sandalının gözlerinin önünde sulara gömüldüğünü söyler oldu. Bu olaydan önce de Beşiktaş iskelesinin oralarda, balıkçıya, çorapsız etlerinin oyuklarındaki kirleri her akşam kedilerin yalayarak

doyduğu balıkçıya, sık sık rastlanırdı, boş ispirto şişesine sımsıkı sarılmış kaldırıma yan yatar “telgrafın tellerini'’ okurdu kesik kesik, annem, onun yanına yaklaşmamamızı isterdi... İşte bu balıkçının sandalı gerçekten de yok olmuştu. İkinci tanık, suçlu bir çocuktu, 11 yaşlarında var-yoktu. İskeleye çekilmiş olan vapurda saklanmış olduğunu, zaten iki üç aydır hep o vapurda yatıp kalktığım anlatıyordu. Resmi olaraksa, böyle bir vapurun var olduğu kabul edilmiyordu. Olanların sayısı belli idi. 1851 yılından bu yana, yani Şirketi Hayriye'nin kuruluşu ve İngiltere'den getirtilen ilk 6 vapurdan bu yana kaç vapur gelmiş kaçı değiştirilmiş numaraları adları hep bilinirdi. (Cabir Vada No. 37'den önceki vapurlarda dümencilerin dolap sandığının iki tarafına konmuş basamaklar üstünde sandığı apış aralarına alarak hizmet gördüklerini bile bilmektedir.) Bunlara karşın bizlerin yani o sıralarda Beşiktaş’ta oturan halkın aylarca, ola ki yıllarca, oradan oraya seğirtip kıyılara biriktiğimiz, vapurun yaptıklarım bir bir gördüğümüz, bir yığın olaya tanık olduğumuz da doğruydu. Giderek bu davayı kovuşturan savcı ve davanın olmazlığına karar verip imzayı basan yargıç da bizlerle birlikte hemen hemen her akşam üzeri iş dönüşü vapurun en iyi izlendiği yer olan Beşiktaş’a, Hayrettin iskelesinin oraya uğruyor, denizin ortasında türlü şaklabanlıklar yapan vapura gözucuyla bakıp bakıp halkın alaylı ve inatçı bakışları arasında, yitiveriyorlardı (hiçbir nenden anlamaz, bilmez görünen, öldükleri vakit yerine hemen yenisi konulan acısı hiç çekilmemiş, düşük bıyıklı, suskun, kandırılmaya hazır ve sanıyorum savcıyla yargıcın da önceleri böyle sandığı ama giderek anlamaya başladığı, tek gözü şakacı kalmış olan halkın). Bir süre geçince artık savcının — ufak tefek bir bey — ve yargıcın görünmez oluşlarım neye yoracağımızı bilemediğimiz bir sırada savcı, pardösüsü, fötr şapkası, arada bir şemsiyesi, bizim bitişikte oturan Laz fırıncının kızı Havva’yla nikâhlandı. Yargıcın, mübaşirlerin, daktiloların, vapurun varlığını yadsıyan tüm kişilerin de çağırıldığı bu nikâhtan sonra herkes iyice bir pirelendi, savcının salt vapuru meraktan bu Havva’yı seçtiğini söyleyenler oldu. Havva ise fırındaki hamurculardan biri, bir on altı yaşlarında diken saçlı oğlanla sevişiyor ve nikâhlısının, o her gün beyaz gömleklerini yıkadığı ufak tefek adamın ne işe yarayacağını bir türlü kestiremiyordu. Bizler, savcıyla eşinin aramıza karıştığı komşular bu işte bir bit yeniği seziyorduk ama bilmem. Aradan yıllar geçtikten sonra bile ben bu olayı bir türlü yerine oturtamamışımdır. Evet, savcıyı eşiyle birlikte, özellikle balaylarında, hemen hemen her akşam, kıyıda yeni

kalabalıkları karşılamak ve halka hizmet etmek amacıyla Beşiktaş odun deposunun sahipleri Fadıl-Hüsnü kardeşlerin açtıkları çay bahçesinde el ele neşeli çaylar içerken ve vapuru seyrederken görüyorduk ama vapur o olayından bir yıl geçer geçmez kızı boşayıvermesi de ona — Havva'ya — öyle bir sevgiyle falan gelmediğini gösteriyordu, öte yandan vapura yakın olmak için evlenme külfetine katlanmak da usa yakın gelmiyor. Ola ki savcının yanılma ve halkı yanıltma çabasının bir bulunç (vicdan) sızısı biçiminde ortaya çıkmasıydı bu evlilik... ya da kim bilir halkı gelecek tehlikelerden korumak için, göz göre göre, sevdiği bir nen'i yadsımak erdemliliği, (ama bunda da halktan büyük olma, onlar adına karar verme yetkisindeki küçük görme vardı) ve işte yadsımanın verdiği olumsuzluk evet evet en çok yadsıyarak vardığı yerdeki yalnızlık o halktan ayrı kalmanın verdiği acı... Ama işte vapur yüzünden ortaya çıkan, vapurun yitmesiyle de savcının da yitirdiği bir bulunç vardı. Asıl söylemek istediğim, Beşiktaşlıların belleğine hemen de vapur denli kazılan bu ikinci olaydan — Laz kızının savcıyla evlenerek yükseldiği ve sonra da düştüğü yerden — sonra artık mutlu olamadığı, hamurcu sevgilisinin de onu artık istemediği ama gene de kızın komşuları arasında seçkin bir yerinin kaldığıdır. Vapurun kaçışını görenler gün günden çoğalmıştı, ve o iki kişiden başka, — biri balıkçı, biri suçlu çocuk — yüzlerce kişinin, “Ben de gördüm!” diye geceyi çeşit çeşit anlattıklarım, tüm bu karışık anlatmalara bakarak gerçeği vermenin epeyi zor olacağım, vapuru gören insanların, o ulusumuzun ensesine vurulup ağzından lokması çalınan ve nedense hep hep kıyıda köşede kalan, savaş çıktıkça anımsanılan, savaşsız yıllarda bir yolunu bulup kendini gösterememiş ama göze girmek için neler neler yapabilecek olan, hele ölüp gidecek yaşa geldiklerinde artık mutlak sapıtan, örneğin parklarda oralarını gösteren küçük kızlara, bu yüzden vapura dört elle sarılmış insanların içinden çıkıp da, “Siz değil ben biliyorum,” demenin onların son günlerinin biricik yüce avutucusu olan bu anılarını ellerinden almanın haksızlığım ve sakıncalarım bile bile girişiyorum bu işe, çünkü o olayı, vapurun kaçışını ben gerçekten görmüştüm.

II

Vapur son seferini yapmış iskeleye bağlamıştır, yarın sabah
6.30 da günün ilk seferine başlayacaktır.
Pruva ve pupa fenerleri yanıyordur,
Borda fenerleri yanmıyordur,
Davlumbazda kimse yoktur,
üst güverte bomboştur,

bütün gün yolcuların oturup kalktığı kanepeler, tutunduğu parmaklıklar, çıktığı indiği merdivenleri, birinci ve ikinci sınıf salonlarının basılan yerleri bomboş, dinlenmeye koyulmuşlardır. Tavandaki cankurtaranlar kollarını sarkıtıp derin bir oh çekmişlerdir, süvari evine dönmüş rakısını içmeye koyulmuştur, karısını dövmüş, oğlunu bağrına basmış mıdır? ve öyle çok gece ortalarında değil, saat yirmi sularında, yaprak oynatanın esmeye başladığı sularda, ben, annem ve ablamla Hayrettin iskelesine gezmeye çıkmışızdır, annem elinden hiç eksik etmediği örgüsüyle sırtını denize vererek evden taşıdığı küçük tabureye oturmuş, örmeye koyulmuştur isteyene hırka örer annem parayla, iki liraya yapar bu işi, babam hiç yanımızda olmaz, mektupları gelir bir yerlerden durmadan kaim ve şişkin zarflar, ablam, kabak çekirdeği yer ve oralarda bulduğu yaşıtı bir çocukla oynamağa başlar hemen. Ben denize bakarım, iyi yürekli büyük. Burası denize doğru uzayan genişçe tahta bir iskeledir, yanımız, önümüz takalar, mavnalar, sandallar, sıcak bir gece. Sıcak günlerin gecesinde çıkarır deniz kıyısına annem bizi, daracık ve karanlık odalarından geliriz evimizin. Abbasağa Mahallesi, Loşbahçe Sokak 35 No. Edanımın kiracısıyız. Edanım yatalaktır. Şimdi orada iskelede oturmuş Kızkulesi’ne denize yıldızlara bakıp hava alıyoruz. “Hava almak çok iyidir çocuklara” der annem, “sağlıklı olur, uyku da verir.” Yanındaki kadınla böylece dertleşirken titremeye başladı deniz, oralarda bir yerlerdeki tütün deposunun (reci binası da derlerdi, bilemiyorum) lağımı akar buraya, çamur rengi iskelenin olduğu yer, o sular dönmeye köpürmeye başladı, vapurun palamarlarını kimin laçka ettiğini göremeden, vapurun iskeleden ayrıldığını gördüm, bir tornayit, bir tornistan yaptı sonra gene tornayit etti, borda fenerlerini, kırmızı ve yeşilleri yaktı, fora etti, anneme, “Vapura bak, vapura bak!” diye bağırdım, sular burada çamurlu ama orada pırıl pırıl maviydi, yalım yalım beyaz köpükler döndürüyordu geceye, havaya sıçradı iki kez, denizi zangırdatarak oturdu yerine, oraya buraya eğildi, bakındı, Kızkulesi'ne doğru çevirdi burnunu, o

vakit silyon fenerlerini yaktığını gördüm, “Anne baksana!” diye bağırdım yeniden, koyu mavi bir hırkaya bakmadan vınk! vınk! vınk! ötüp duruyordu, yanındaki kadına başka hiçbir iş yapmasa günde bir hırka bitirebileceğim söyledi, bu marifetini çok beğeniyor olmalıydı, işte o anda da bağırarak köpüklerin üzerinden attı birisi kendisini denize, bu o suçlu çocuk olmalıydı, benim gördüğüm buydu ve çocuğun söylediklerini de tutuyordu. Vapur üst üste tek düdük çekmeye başladı, o vakit annem de şöyle bir baktı vapura, bana “Ne oluyorsun hiç mi vapur görmedin?” dedi. Balıkçının sandalı da o gece batmıştı.

III

Hiç nöbetçisi, vardiyacısı olmadan, adamsız bir vapur kaçar mı?

Vapur gece bağladıktan soma vardiyacılar Beşiktaş’taki Yunus’un kahvesine iskambile giderlerdi.

Vapur olur da, kopar gider de kaptanı ortaya çıkmaz mı?
Benim gemime ne oldu?
Hani benim vapurum?
Ben neyin kaptanıyım şimdi?
Şimdi ben ne olacağım diye sormaz mı?
Vapur, Sarayburnu’yla Kavaklar arasında mekik dokumaya başladı.

Vapurlar için kaptanlar mı önemlidir, kaptan için vapurlar mı? Bu vapurun alışılmış duygusallıklara karşı olduğu açıkça belli değil mi? Kendi türündeki, örneğin 74 numaralı vapurun içli bağlılığı yoktu onda. 74 numara, Şeref kaptanı yıllar yılı Boğaziçi halkına tanıtmış, sevdirmiş, öldükten sonra da tabutunu Beykoz’a taşımıştı, öteki vapurlar da severlerdi kaptanlarını: Aziz kaptan, Temel kaptan, Ömer kaptan, kaç kez vapurunu şuraya buraya çarptıran Asım kaptan, sonra Köprü-Adalarda 40 yıl usanmadan Ahmet kaptan ya da yandan çarklı ilk vapur ki amcamdı benim ve bayrağa sarılan tabutu Caddebostan’dan Köprü’ye o kırk yıllık vapur götürmüştü ve ben hiç binmem yandançarklıya artık, sonra Yusuf kaptan ve babam. Babam neredeydi benim?

IV

Her gün her gece boğazın iki yakası insanlarla doluyordu: çocuklar, gençler, bebeleri kucaklarında emzikliler, geçkin nineler, Beyoğlu'ndan, Kadıköy'den orospular, çarşaflı, başörtülü, siyah mantolu hanımlar. Yahudiler ve Rumlar ve Ermeniler, saat 18.00'den sonra memur sınıfı, kıyılarda yeni yeni gazinolar, dürbünler, kiralık sandallar, yalılarda her gece toplantılar, davetler, kiralık dallar 25 kuruşa iki çocuk bir nine ezildi, yer kavgasında bir ölü, üç yaralı.

Halk vapuru seyretmektedir.

Vapur kimi günler kımıldamadan, şuraya buraya demirliyor, orkoz'un doğrultusuna göre yanını, önünü vererek halka, geçkin bir kraliçe denli süzülerek de seyrettiriyordu kendisini. Kimi vakit de, neden olduğu bilinmez, kıyı kıyı tutturuyordu suları, biz buna vapurun düşünmesi diyorduk, şöyle bir durur, bakınır, gözüne bir yerleri kestirir, oraya biriken halka doğru sokulur, fırdolayı döner, burnu üstüne dikilir, eteklerini kaldırır, kıçını gösterir, havada kalan pervanesiyle dalbüken yelini döver takır takır, halkın korkulu çığlıklarını sonuna dek dinler, sonra gene suya, karnı üzerine atardı kendisini — bu anlarda yaramazlık yaptığımda beni korkutmak için biraz da gerçekten çıldıran annemi anımsatırdı — biz çocukların en çok hoşumuza giden numaralarından biriydi bu, sulara vuran karnı tok ve kesik bir uğultu çıkarırdı, evrenin ilk büyük canavarı denli, hani sırtındaki yelelerinden binlerce kolları çıkan, gün günden uzayan kolları, yatarken bir ağacı anımsatan, sonsuza doğru genişlemiş, kökü dışarıda, ayağa kalkınca güneşten saçılan ateşlere değerek boynu kıvılcımlar saçan. Kuyruğunu derin denizlerden çıkarsa tüm canlıları ezebileceğini bilir mi? Yüzlerce arka ayaklarının üzerine dikildiğinde tamıyla iç içe geçebilecek olan ama gözsüz olduğundan, bir kez bile bunları yapabilecek güçte olduğunu aklına bile getirmeyen o beyaz yaratık denli. Uğultunun ardından deniz ne yapacağını şaşırır, bir o yana, bir bu yana koşar, çocuklara doğru kudurgan bir kabarıklıkla yuvarlana yuvarlana kıyının taşlı toprağına vurur kendisini, havalara atar, oradan ta tepeden üstümüze dökülürdü. Bir ağızdan bağrışırdık — "üüy! oooy! uuuuuy! auuuuuuy!" — kollarımızı saçılan köpüklere doğru kaldırır sanki o ele geçmez vapuru tutuyormuşçasına çığlıklar atardık...

Donanma gemileri günlerce ardına düştü vapurun, önceleri, iyilikle yalvardı yakardı. “Teslim ol, teslim ol,” diye borularla seslenmeleri tüm kentte duyuluyordu. Gecelerce sürdü bu. Uykumuzun içinde biz kent halkı, “Teslim ol! Teslim ol!” sesleriyle sıçrayarak uyanır, vapurun boyun eğmediğini anlar, erinç içinde yeniden dalardık. Sabah olur olmaz koşuşurduk kıyıya. “Donanma bugün yakalayacakmış vapuru.” Ağızdan ağıza tüm kente yayıldı bu. önce donanmadan bir gemi ipler atarak, kancalarla, halatlarla uğraştı ama olmadı, vapur tek düdük çala çala kaçıyordu, arada bir duralıyor gemi iyice yanına varsın diye bekliyor soma kıçından pulamp! pulamp! diye sesler çıkartıp yeniden tek düdük çeke çeke kaçmaya başlıyordu, hem bunu gemiden kurtulmak için değil de zaten o günkü gezisinde böyle seyretmek varmışçasına ne mağrur ne alçakgönüllü, ne korkak ne saygılı ne küstah olmadan yapıyordu, içimizden çoklarının,

ya ya ya, şa şa şa
donanma donanma çok yaşa!

diye karşıladığımız donanmanın, neredeyse gözümüzden düşeceğini anlamış, vapuru başıboş bırakarak ve herhalde yeni bir karar ve emir için beklediğini gördük. Vapur o ara iyice içine sokulmuştu donanma kuvvetlerinin, donanmanın telsizleri, radarları harıl harıl çalışıyor, gitgeller, patırtılar, amiraller içinde büyük karara hazırlanıyordu. Vapurun içinden ise kumanda sesleri geliyor ama kimseler görünmüyordu, bacası tütüyordu, düdük çekmiyordu artık, usul usul Ortaköy açıklarına doğru geldi ve demirledi, biraz durgun görünüyordu, uzun süre müşterisiz ve örgüsüz kaldığı günlerde annemin, bizi yedirip yatırdığı ama kendisi yemediği akşamlarda, ışığı söndürerek pencerenin önüne oturduğu ve karşı damları seyrettiği vakitki kıpırtısız sarılığı içinde öyle donanmadan kopup üzerine gelmekte olan gemiyi seyrediyordu, gemi taa yanına vardıktan sonra kumandanın sesi işitildi: “Teslim ol, batırılacaksın!... Teslim bayrağım çek, iki dakika sonra batırılacaksın!’'

Çıt çıkmadı vapurdan, yalılardan, köpeklerden, kestane, dut, çınar ağaçlarından, çeşme ve saraylardan, güllerden, garsonlardan, atlardan, bizlerden çıt çıkmadı, ben annemin eteklerine sarıldım ve, “Anneciğim!” diye bir çığlık attım onu batırmalarını itemiyordum, annem, “Sus!” dedi, bir tokat attı ağzıma, aynı anda gemiden ortalığı yırtan bir ses işitildi “Ateş!”

Bir saniyelik bir sessizlik, erlerin, şu, içinde kimseler olmayan, kimselere kötülük etmeyen, üstelik zavallı bir kentin zavallı bir halkını avutan vapuru vurup vurmamak için karar verdikleri süreydi bu. Sonunda ateş ettiler. Kapkara bir duman sardı boğazı, vapuru göremedik ama duman silindiğinde ateş eden gemiyi gördük; direklerine iki kara küre çekmişti, üst üste dört düdük çalıyor, bağrışmalar içinde ağır ağır batıyordu, öteki donanma gemileri sulara atlamış mürettebatı topladılar, batmakta olan gemiyi yedeklerine alıp artlarına bakmaksızın gittiler ama daha Sarayburnu açıklarına varmadan geminin sulara gömüldüğünü gördük. Ardından da vapurumuz geldi, kıvançtan kuyruğunu titrete titrete çok yakınımızdan iki kıyı boyunca da gitti geldi, karanlığa dek halka selam düdükleri çalarak dolaştı, biz de:

yayaya, şa şa şa,
vapur vapur çok yaşa

diye bağırıyorduk artık.

Dönüşün annem Edanıma vapuru tutamadıklarını, onu gene seyredeceğimizi muştuladı, yoğurt içine ekmek doğrayıp verdi bize, geç vakitlere dek oturduk, vapuru konuştuk hep, kimseyi uyku tutmuyordu, annem bana bir hırka örmeye başladı o gece, başkalarından artmış yünleri biriktirmişti, her renk vardı içinde hırkamın, ablamın bu yıl eskilerinle idare edebileceğini söyledi, ama benim hiç kalmamıştı, “Elim değerse artanlardan sana da bir yelek örerim,” dedi Edanıma, Edanım, “Hasan efendi nerelerde hiç görünmüyor gene?" dedi, Hasan efendi babamdı, annem, “Mektup gönderiyor ya!” dedi. Kış geliyordu.

V

Vapura olan ilgimiz gün günden eksilmeye başladı. Onun da bir yenilik yaptığı yoktu artık, her gün aynı suları uslu uslu dolaşıyor, düdükler çekiyor, boğazı bir uçtan ötekine tarayıp duruyordu. Bıkmış mıydık, alışmış mıydık, havalar da soğumuştu, gün erkenden kararıyordu. Ne olmuştu sanki? Donanmayı yenmişti de ne olmuştu? Neye varmıştı onca patırdının sonu? Kıyıdan geçerken usumuza gelirse bir dönüp bakıyorduk göz ucuyla sonra gene evimizin yolunu tutuyorduk, çoğun ona ait geçmiş olayları

anlatıyorduk biribirimize, bir de C.ertesi-Pazar günleri kaim giyinmiş üşüyen insanlar olarak toplanıp bekleşiyorduk. Öyle ilk günlerin içi içini yiyen, sinirli, sabırsız kalabalığı değildik artık, dinginliğe kavuşmuştuk iyicene. Sanki durup dururken iskeleden bir kocamış vapurun avara edip kalkması kendi kendisine, sularda aylarca kol gezmesi, halkın hoşlanacağı, şaşıracağı her marifeti göstermesi, tek başına koca donanma gemisini alt etmesi sıradan bir olaymışçasına ve çok nankörce bir dinginlik içindeydik. İşte o herkesin her nenleri doğal bulup vapurun yaptıklarını küçümsemeye yatkınlaştığı bir sırada, bir pazar günü, vapur toparlak kıç bodoslamasını indire bindire Üsküdar burnuna geldi vaktiyle padişahın ilk "biniş" yeri olan Şemsipaşa Sarayı'nın oralarda oyalandı, Beylerbeyi'ni hızla geçip İmparator Konstantinus'un diktirdiği haç yüzünden "istavroz" diye de anılan yerin önünde durakladı, oralarda vapura hiç aldırmadan yürüyen birkaç kişiye göz atıp "sıra yalılar"ı, "nakkaş burnu"nu geçip döndü, gülmeye başladı için için, eskiden Yahudi, Rum, Ermenilerin doldurduğu şimdi ise Müslümanların çokluk olduğu bu Kuzguncuk'a, yamaçlara, kırmızı kıllarıyla Fransızca şarkılar okuyan, arkadaş kocalarıyla kaçamak aşklar yapan o ekşi sıcağı kokulu kadınların ince beyaz ve çilli kemikleriyle dopdolu uzayan mezarlığa bakıp uzun uzun düdükler çekti, İbrahim Hanzade Bahçesi'ni, sonra Öküz-limanı iskelesini düdükler içinde geçerek, Murat Sultan'ın kızı olup 1054'te Melek Ahmet Paşa ile evlenen Kaya Sultan'a ait Kaya Sultan Bahçesi önlerinde yeniden durakladı, bu kadın çok şişman, yaşlı ve para yiyiciliğiyle Melek Ahmet Paşa'da nefret uyandırmıştı ve onu mutsuz kılmıştı. Karılarını sevmeyen erkeklerin arasından ne çok kahraman çıkmıştır diye düşündü vapur, Çengelköy'ü, Çayıriskelesi'ni dolaşıp Kuleli okulu açıklarında garip sesler çıkararak Selim III'ün emriyle 1204'te idam edilerek bu dünyadan göçen Nazif'in tadını çıkaramadığı yalısını da geçtikten sonra içinden gümbürtüler koparmaya başladı. Halk ise gene değişik bir pazar yaşayacağını sezerek kıyılara doluşmaya başlamıştı. Vani Efendi'ye verilmiş şu toprak parçasının üzerinde çocuklar top oynuyorlardı. Vaniköy'den geçti, Murat IV döneminde yedi gece yakılan kandiller yüzünden Kandilli denildiğini bildiği bu yerlerde vaktiyle Evliya Çelebi'ye göre bir bahçede yüz bahçıvan çalışırdı, şimdi ise şuracıkta şişman karısı, griffon d'arret â poil köpeğiyle ve şort giyerek yazları picassolaşan bir Türk ressamı Amerikan haftasonu biçimi yalısının rıhtımında dolaşıyordu. Başını sağa sola sallayarak akıntının ortasına, burna

doğru uzandı, ellerinde kırmızı yeşil bayraklar tutan adama doğru üç düdük çekti. Kıbrıslının neredeyse çökecek yalısını geçerek Sultan Murat IV'ün çok sevdiği Göksu'ya geldi, şimdilerde Küçüksu Sarayı'nın olduğu burası boğazın Anadolu yakasındaki üçüncü padişah "binişi" idi. Yukarılara Küçüksu mezarlığına bir göz atarak Recaizade Ekrem'i andı, orada Ekrem'in üç oğlu Piraye, Emced ve Necat'ın sinleri vardı, kambur ve dilsiz Emced için Ekrem, "Ah! Emced! Bilirsin... Allah da bilir ki ben senin tedavinde kusur etmedim... Bilirsin ki ben seni kardeşin Necat'tan aşağı sevmedim. Bedbaht çocuk!" diyerek suçlu baba yüreğini dile getirmişti ve şimdi çay bahçeleri, okul, odun depoları, âşıklar tepesi bostanlarla donanmış bu yerlerde epeyi insan birikmiş vapuru gözetliyorlardı. Vapur, 1393 yılında Beyazıt'ın yaptırdığı Anadolu Hisarı'nın hemen dibinden seyrederek daha gerilere doğru belleğini yokladı ve o henüz dünya yüzünde yokken ve var olabileceği umulamazken Dara'nın tahtının da buralara kurulduğunu, Jüpiter'in de burada bir tapmağı olduğunu anımsadı, "İnsanlar! insanlar! karınca sürüleri, kum taneleri, denli gelip göçen insanlar!" dedi, içine tüm insanlığı sığdırmak istercesine derin bir soluk aldı, bu ses koca kenti inim inim inletti, duymayan kalmadı vapurun soluğunu, biraz da kamburundan su taşan ve kendi selinden kaçan biri denli, Beykoz'a doğru daha bir açılarak ve:

Bir çetin kare sataştırdı bizi devru zaman
Oldu Beykozlu bir afet ile çeşmim giryan

diye bağırarak ve gülerek dolaştı. Sessizce sulan yararak ilerledi, kıyıya yakın bir yerde 1746'da Sultan Mahmut tarafından gümrükçü İshak Ağa'ya kâgir ve sağlam yaptırılan bol sulu ve üzerinde "Sahib ül hayrat vel hasenat, es Seyyid îshak Ağa emin-i gümrük-i Asitane sene 1159" yazılmış olan çeşmenin karşısına doğru bir yerlere başını önüne eğerek ve derinden içini çekerek dolandı, istediğince kalabalığın toplanmadığına bakarak, "İnsanlar nasıl da nankördürler, ne çabuk unuturlar ama beni unutamayacaklar," dedi. Sesi çok güzel yankıladığı için koynunda sazlı sözlü cümbüşlerin yapıldığı Kanlıca'yı bir süzdü ve bacasından bir kara duman salıverdi. Döne döne İbrahim Çelebi yalısı, Emin Paşa yalısı, Süleyman Efendi yalısı, Lonkazade'nin yalısının önünden karşıda daha kırmızı ve daha büyük olarak batan güneşe baktı. Beride taa bizim oralarda Fındıklı'daki Mısır Vekili Hacı Süleyman Ağa'nın yalısını taktı aklına. Samiha Ayverdi

“İbrahim Efendi Konağı” adlı kitabında, bu, Kavala Çorbacısı S. Ağa için şöyle yazar: “... Akdeniz limanlarına bilhassa İskenderiye’ye mal götürüp mal getiren, ticaret kalyonları, ailenin refahını sağladıktan başka hanlar, hamamlar ve iratlar ve de gene ailenin geleceğini teminat altına almış bulunuyordu. Bu yalı beyaz ve siyah bir halayık, taya, lala, kavas, haremağa, uşak, aşçı, bahçıvan, arabacı, kürekçi ve yamak kadrosuyla medeniyet ve ihtişam devirlerinin son merkezlerinden biriydi...”Şu saatler Samiha Ayverdi’nin “Hacı Süleyman ağa (40 yaş) ile su damlası gibi genç karısı (13 yaş) Zekiye hanımefendi boğazın şafakla dirildiği, gurupla alev aldığı ve mehtapla vuslata vardığı sularına karşı, yalılarının penceresinde otururlardı. Bazen konuşup halleşir bazen de el pençe duran tabiatın büyüsüyle büyülenip kalırlardı…” dediği saatlerdi. Hızla dönüp Fındıklı’ya, yalıya, doğru koşmaya başladı. Birazdan Hacı Süleyman Ağa’nın karısı 13’lük Zekiye’nin — Hüsrev Paşa’nın, “Bıraksın o koca Türkü de bana gelsin,” dediği — lepiska gözlü, sarı saçlı iki erkek bir kız çocukla çiçeklenerek akranlarını, o tarihte yalı gelini olan hanımefendileri çatlatan üç çifte piyadelerin âşık olduğu, doğurgan ve “su damlası” kızın yalısında gece yaşamasının başlamak üzere olduğu saatlerde, “sıra sıra el bağlamış İstanbulinlerin, önü ilikli uşaklar, emir bekleyen kavaslar, arabacılar, bahçıvanlar, yamaklar, aşçılar, çıraklar, sarı, siyah ve kumral örgüleri bellerini sarmış cariyeler, hülasa bir efendinin hizmetinde kemer bağlamış bütün bu kalabalık sınıf”... Çorbacıyla Zekiye’yi mutlu kılabilmek için gereken kalabalık şu saatlerde, vapurun çöken geceye bakıp bağrında öylelerini de barındırmıştır diye kinle tıkandığı saatlerde, ev halkı gümüş sininin başına oturmuştur: “Sinilerin ortasında meşin üstüne zerduz işlemeli yuvarlak nihali konurdu. Sofranın en cazip eşyasına gelince bunlar muhakkak ki kaşıklardı,” dediği Ayverdi’nin ve bu kaşık işine vapurun çok kızdığı, “Bunlar çorba pilav, tatlı ve hoşaf kaşığı olarak altın, gümüş, sedef, fildişi, boynuz, mercan, abanoz, sombalığı, ceviz, boğa, yeşim kehruba ve yakutlu zümrütlü mücevherli, boy boy, renk renk san’at şaheserleriydi. Sonra küçük tabakların ve kâselerin içinde sabunlanmış ve gülsuyu serpilmiş elbezleri bulunurdu. Eski zamanlarda bunlara ‘destmal’ denirdi”, diye yazdığı şu saatlerde, vapur geçmişi bir kez daha andı, güneşin yitmesiyle birlikte ucu görünen yarım ayı karartıp görünmez edene dek dumandan soluğunu boşalttı, kükrüyor, toprağı, göğü ve suyu titreterek yol almaya çabalıyordu, çocuklar bağrışarak koşuyor, herkes vapuru biribirine

haber veriyordu, annem işte o sırada ablamla benim ellerimizden tutarak, sokağa fırladı koşarcasına indik Abbasağa Yokuşu'nu, Karabet'in köşesinde başka insanlarla birleşip kıyılara dağıldık, vapuru karanlığa çizdiği ince kırmızı çizgiden izliyorduk, az sonra görünmez oldu ama sesin geldiği yana doğru koşarak bekleşiyor, olanı anlamaya çalışıyorduk, "Tanrım sen koru onu, bize bağışla, kaza bela verme," diye mırıldandı annem, yarasayı andıran yakalı kara paltosunun içinde sanki çırpmıyor, sımsıkı tuttuğu elimizde kalbi tuk tuk diye oynuyordu. Elimi böyle tuttuğunu hiç görmemiştim onun, yıllar sonra bir gün Atatürk'ün cenazesini sizlere göstereyim diye bizi kapıp koşturduğu Dolmabahçe Sarayı'nda sıkışıp kaldığımızda bir de. Orada öldü annem. Kalabalık, üzerine basıp geçtik: ablam, ben, başkaları, ezdik onu. O kış başı, elinde gene bana örmeye başladığı bir yün palto vardı. Bir kolları kalmıştı örülmedik, bir paltoluk yünü nasıl biriktirmişti; sanırım biraz da çalıyordu başkalarının yünlerinden.

VI

Vapur, ansızın, Hasip Paşa yalısını gözünün önüne getirerek öfkeyle Beylerbeyi'ne yürüdü, bu yalıdaki Hasip Paşa'nın kızını başında hotozu, eteklerinde kalfaları Leman'la Suzidil olarak ve paşanın Rumeli'nden ucuza kapattığı 36 çiftliğin genel bakıcısı Cemal Efendi'nin kızı Halet Hanım ile birlikte yaşadığı günleri bir sinema şeridi denli gözlerinin önünden geçirdi. Cemal Efendi'nin karısının yirmi bin altın tutan gerdanlığını düşündü, yüzlerce yıldır tanıyorum insanları dedi, 1854'ten bu yana tanıyorum insanları ondan önce de atalarımdan dinlemişimdir, atalarım, pazar kayıkları, dört çifteler ki sadece gene halkın bindikleriydi, benim soyumda zenginleri taşımış, yardakçı, üç, iki ve tek çifte piyadeler yok. Yovakim III'ün, üç çifte piyade ile boğazda gezen insan soyunun sonuncu kişisi olduğunu düşünerek bir kahkaha attı. "Soyları kurudu," dedi. Prens Halim'in yalısındaki kayıkhanede üflesen kemikleri dökülüverecek olan son piyadeyi sevinçle düşündü. Ah Yovakim'i de, hamlacılarını da orada saklayabilselerdi diye söylendi. Hamlacıların kuşandıkları bürümcük hilali gömleğe, güllü rugan yemeniye, kalikot patiskasından dizliklerine ve fesine, ardından da Prens Halim'e uzun uzun sövdü. Emekçi bir soydan geliyorum,

tek lokma haram yemedim, alnım, ak, kirli işleri biliyorum, tarih boyunca süregelen haksızlıklara tanığım ve sabrım kalmadı, onlara hizmet etmeden yaşama onurunu taşıyorum, böyle olmayı kabul etmem çok doğal görünüyor onlara. Onlara — insanlara — böyle olmayabilirim de demek istedim, onları korkutmak, üzerime düşürmek istedim, kıyılar adam almıyor, beni seyretmeye geliyorlar, donanmayı yendim, bana buyurulan işi yüzgeri ettim, başıma buyruk olduğumu tanıttım, ama tüm bunlarla bir tek kendimi kurtardım, üstün olduğumu gösterdim, üstelik yapıma uymayan, ters, soytarıca davranışlarda bulundum, şimdi de yalnızım işte, yapayalnızım, arkadaşlarımsa bugün de kahır içindeler, yaşamları değişmedi, kurtaramadım onları, şimdi de horlanmış halkı taşıtıyorlar onlara, bir kendimi başkalaştırdım diyerek başını sulara dövdüren vapura Beylerbeyi kıyılarındaki halk kahkahalarla güldü. Vapurun bu çok gücüne gitti, ben onlar için kendimi ateşe atarken, onlar benimle eğleniyorlar, bu yalnızlığa nasıl dayanacağım diyerek sıçradı ve karşıya Hünkâr sularına attı kendisini. Ah artık bu sulardan da o koskoca tarihin görkemli anılarından da bıktım, elimde olsa tüm tarihi değiştirirdim, insanlığı en başından başlatırdım, şimdi ne yapmam doğru olur diye Sarıyer'e dik dik baktı, düşünceli ve solgun Tarabya'ya seyirtti. Ey Tarabya, Terapiye, dedi. XVII ve XVIII'inci yüzyıllarda buralarda salt varlıklı kişiler otururmuş, neden? Evliya Çelebi yazmış: "Bu kasabanın yerinde evvelleri leb-i deryada bir balık dalyanı olup ondan gayrı bir şey yok imiş... Selim'i Sani leb-i deryada teferrûç ederken bu saydı mahi mahalline uğrayıp günagûn mahiler saydettirip orada bulunan bir çok servi ağaçlarının sayesinde pişirip zevküsafa ile ekil buyurdular. Badehu ol mahalle Tarabiye namiyle bir kasaba ve zatı şahanelerine mahsus bir de çimenzarı safa bina ve inşa olunması için Veziriazam Sokullu Mehmet Paşaya ferman eder..." İşte şu gün bile kıyılar zenginlerin malıdır, bu insanlar insan değil de vapur sanki! göz göre göre de katlanılmaz ki! bu ne sabır, bu ne sabır, "ölüm ölüm bir ölüm", "müşkül şudur ki ölmeden evvel ölür kişi", "ölme eşeğim ölme", "pir sultan ölür dirilir" de ne yapar, ölümsü, ölümcül, ölümsüzlük, ey insanlar yürek yok mu sizde, yürek! ödlekler, ama biliyorum suç sizin değil, ama artık bezdim ve görmek istiyorum, ölmeden önce görmek istiyorum, gözüm açık gitmek istemiyorum, diye de bir imdat düdüğü çekti, karnı üzerinde tepine tepine, başım ve kıçım yumruklayarak, ne vakit göreceğim, ne vakit ha? Ey yangınlar, ey depremler, su baskınları, fırtınalar, soracağım

soracağım sizlere, ey imparator kentleri, tekfur sarayları, padişah mezarları, papazlar, türbeler, camiler, çarşılar, kiliseler sarnıçlar, binbirdirek, suyabatan, at meydanı ki 60.000 insan başından utku anıtları dikilmiştir üzerine, ey paşalar, Atik Ali Paşa, Cibali, Nişancı Mehmet Paşa, Hafız Ahmet Paşa, yıllık geliri 200 kese altın olan padişah yaptırması camiler, ey Kadırga, Zindankapı, Baba Cafer, Unkapanı, Ahırkapı Feneri, Langa, Çingeneler, Kürtler, dönmeler, Gürcüler, Lazlar, Çerkesler, Tatarlar, Arnavutlar, ey Mevlevihane Yenikapısı üzerinde şöyle yazar:

“Konstantinos, Theodos’un emri üzerine bu suru iki ay zarfında yaptırmıştır...”

Kimlere yaptırmıştır seni hey!
Yapanlar kimlerdir ey! Kalkın geri alın ey!

Ey insanlar, kıyımlar, hamamlar, tekkeler, Aynalı Kasrı, Kanuni Sultan Süleyman, Yahudi Mahallesi, Galata, Hasköy, Ermeniler, hey Bakırköy taş ocakları, Bizans çağında taş ocakları, Osmanlı çağında taş ocakları, Theodos’un kentin surlarını da yaptırttığı taşın ocakları, nasıl? Murat II taşköprüleri, Erzincanlı Kot Karabet, Balıklı’da Bizans saatleri, Leon I’in inşa ettirdiği ve Justinianus’un genişlettirilmesini emir buyurduğu nakışlattırdığı tarihi olaylara sahne olmuş kiliseyi işleyenler hey! Ey Edimekapısı’ndan padişah sarayına kadar çok uzun ve geniş caddeyi yapanlar, o caddeyi tepelerin üzerinden geçiren kemikler, kurukafalar kalkın ey! Porta Kaligariye, Porta Basilica, Topkapı, Eremya Çelebi İnciciyan der ki: “Topkapı Sarayı yapıldıktan ve padişah oraya geçtikten sonra, Eski-Saray ölen padişahların haremine tahsis edilmiştir, bu sarayda kalan kadınlardan bilâhare Valide Sultan olanlar, büyük merasimle Yeni-Saraya nakledilirler, zengin kadınlar kocaya varıp hürriyetlerini elde ederler, ihtiyar ve fakirler ise, haremağalarının sıkı nezareti altında ömürlerini bu dört duvarın içinde bitirirlerdi.”

Ey o kadınlar kalkın hey! Ey Eski sarayı, — eski sarayın çevresi 2000 adım, kulesiz olan duvarın yüksekliği 15 toise'dır — yapan kollar, bilekler, eller, ey şimdi toprak olan, ey kalkın oy!

Ey Saray mutbaklarında ramazanın on beşinci gecesi 10.000 yeniçeriye baklava yapan, ey Baklava, ey Mermer Köşk 1518’de Defterdar Abd-üs-

selam tarafından yapıldığı söylenen, Ey Balkan Harbi, Enver Paşa, Mahmut Şevket Paşa, Cermen ticareti, Çanakkale, Galiçya, Kafkasya, Filistin ve Irak, kalkın hep bir olun geri alalım ey!

Ey ben bu bilinci ne yapayım, nasıl doyurayım (annem büsbütün sıkmıştı elimi). Ey 1914, aç İstanbul, vagon ticareti, harp zenginleri, köylüler! Ne der Samiha Ayverdi Hanımefendi sizler için kulak verin hey!

“Memleket için bu 1914 muharebesi, gerçekten büyük ve telafisiz bir musibet idi. Zira cepheler masum Anadolu köylüsünü tarla biçercesine erittiği gibi, gelecek günlerin idare ve mesuliyetini, eline alacak münevverler sınıfını da bu arada yok etmişti. Koca bir imparatorluğun yerle bir olmasından mühim olan, asıl bu elit zümrenin kıranı idi...”

Hey kendinize gelin doğrulun geri alın ey! bıktım ey! bıktım ey! bıktım ey! görmek istiyorum ölmeden, anaları, babaları çocukları, halkı görmek istiyorum Hey!... İşte vapurun bizlere ulaşan son sözleri bunlardı.

VII

Vapurun uçarcasına yol aldığım anlıyorduk, ola ki vapur da değildi artık, karanlıkta arada bir önümüzde çakan ve yiten bir kırmızı çizgi, ardından bağrışıp çağrışmalar, çocukların cıyak cıyak ağlayışı, gırtlağı paralanırca böğrüşen erkek sesleri ve haykıran kadınlar. Vakit vakit geliyordu bu sesler kulaklarımıza, ardından gene bir kırmızı çizgi, karanlık ve haykırmalar, ne olduğunu bilmeden bizim de katıldığımız haykırmalar.

Boğazın iki yanma birikmiş tüm halkın sesiydi bu, çığlıklarımızın yankısı boğazı örten o zifiri katılığı parçalıyordu. Halk, yani bizler ne olduğunu anlamadan coşmuştuk, ola ki kötülükler yapıyordu vapur ama biz biraz da sevinç naraları atıyorduk. Vapuru neden seviyor, neden güveniyorduk ona? Onun da bizi sevdiğine, bizlerin iyiliği için çabaladığına inanmıştık, sabaha dek sürdü bu, çılgınca koşuşarak eğlendik, hiç tanımadığımız insanlarla kucaklaşıp öpüşüyor, dirsekleşiyor, zıplayarak bir ağızdan marşlar söylüyorduk, sabaha karşı puslu soluk bir güneşin aydınlığı atarken biribirimizi seçmeye başladığımızda, vapurun, Kızkulesi açıklarından bu yana kavaklar yönüne doğru sık sık halkı selamlayarak ve delice marşlar,

ezgiler söyleyerek ilerlediğini gördük. O ezgiler sonradan, yani vapur hemen ertesi günü birdenbire yok olduktan sonra artık, kulağımızda ve dilimizde kaldığınca söylediğimiz o ezgiler, bugüne dek gelmiştir, bileceksiniz:

vi ya vi ya fı çı man ya he ya he ya hey
sa ka la la ta ka ta ya mo la mo la hey
he ya mo la he ya ye sa ya sa ma sa hey
ha ha ha hah ha ha ha hah ha ha ha hah hey

Bu ezgiye hep birden katıldık o sabah, vapurun danslar ederek dönmesine de katıldık, güvertesine, küpeştesine tırmanmış, kılkuyruklar, karabataklar, şeytanminareleri, tarak, yalıçapkınları, martılar, su tavukları, yelkovan, sakalar, mayna kuşları, yılan balıkları, yosunlarla birlikte. Kıvanca boğulmuş coşkudan yorgunluğumuzu, uykusuzluğumuzu unutmuş onunla birlikte dönüyor, sanki bugüne değin yasaklanmış ama yüzyıllardır özlenmiş bir bayramı kutluyorduk. Sonra neden olduğunu bilmeden kaçmaya başladık. Birtakım adamlar halkı dağıtarak geliyorlardı, yüzlerce insanı yaralamış, öldürmüş, tutuklamışlardı, bu kötülüğü neden bize yaptıklarını hiç anlamadım. Annem, ablamı ve beni yakalayıp eve koşturdu, soluk soluğa çıktık yokuşu, önümüzde Havva'yla savcı kaçıyorlardı. Annem Edanıma kıyıdaki yalıların yakılıp yıkıldığını, konakların köşklerin yerle bir olduğunu, çok kimselerin öldüğünü, hükümetin bunu halktan bildiğini, oysa bu işi yapsa yapsa "vapurun yapabileceğini'' anlattı. "Kimsenin bir kapı tokmağına bile dokunduğunu görmedim," dedi, korkusuna başkaldırma karışmış, çatallı bir sesle böyle dedi. Edanım, "Hasan efendi nerelerde hiç görünmüyor," dedi, annem de, "Bugünlerde döner artık," dedi. Vapuru o günden sonra gören olmadı. Babam da hiç gelmedi bir daha!

VIII

Boğazda hiçbir nenleri değiştirmeksizin salt hokkabazlık edip çevreyi güldürdüğünü sanarak, salt insanların temel yaşamalarını bozmayıp arada bir eğlendirdiği, avuttuğu için, bir bakıma kandırdığı, başkaldırmaya değil

de boyun eğmeye doğru itelediği için onları, çaresiz tek, umutsuz olduğunu sandığı için, kıymış mıdır kendisine vapur?

Gecenin ortasında, yıkma ve yakmalarını çığlıklarını nasıl yankıladığımızı, duymuş, bilmiş, umutsuzluğa düşmenin gereksizliğini kavramış, yapabileceğinin ne olduğunu çok iyi bilen bir taş parçası denli yeni bilinçler yaratmak üzere, başka ülkelere doğru yola çıkmamış mıdır? Sevinçten gözleri yaşarmış mıdır?

Uykularımızın içinde bugün bile düdük sesleri duyarak uyandığımızı biliyor mudur?

Annemin ölene dek öncekilerden daha hızlı ve severek ördüğünü bilir mi?

Karnına, göğsüne basa basa öldürdüğümüz annemin?

Hiç vardiyacısı, nöbetçisi olmadan bir vapur bağlar mı?

Vapur olur da, kopar gider de kaptanı ortaya çıkmaz mı?

Hani benim kaptan köşküm, serdümenim?

Davlumbazımı çok özledim, diye ağlamaz mı?

Şimdi ben ne olacağım, diye haykırmaz mı?

Neden savcı Havva'yı vapur yok olur olmaz boşamıştı?

Babam kimdi benim ve neredeydi?

AYNA

Sen olmasaydın evlenirdim, paşaya varırdım, kanım kurudu, şimdi, memelerim ekşidi, iliklerim karardı ve katıldı yüzüm mikenlilerden kalma bir sarnıcı andırıyor, kadife modaydı o vakitler, dolmabahçede balo var diye çürümüş bir kedi bile olsam, kurtuluş yok, baban alamanyadan getirmişti, ne paşalar, kolordu kolağaları, mareşal reşasettin, babanın silah arkadaşları, bir kedi leşi yenmez artık, savaşta olur, gitgide küçülüyorum, karyolam büyüyor, ayakkabılarım elbiselerim uzuyor, dekolte bir yaka, paşa pek beğenmişti, tek-taş pırlantım, ben ölünce sana kalacak, yüz görümü, sen de biraz babanın karısı sayılırsın, madam artirık dikmişti, ense açık, kulaklar pırıl pırıl, hanımefendicim ne ince beliniz var, omuzlarınız ipek sanki, teninize değince elim uyuşuyor, size rop dikmek hem kolay, hem çok güç, beni görür görmez sormuş “Kim bu taze” “yüzbaşı selahattinin hanımı paşam” bir vals daha, başınız mı döndü sultanım, çalın bir vals daha, ama ben diktim, gözlerimin ışığı yitene dek diktim, elini bile sürdürtmedim, bir vals daha, bir zambakça aparık bir kadın, ama siz varsınız sen ve kardeşin, kardeşin neden dönmedi, ben senin için bekledim, sen de beni bekle, sevildim ben, kürkler elmaslar içinde seviştim, senin yaşında gelinlik giydim, duvak bile taktım, paşayı o gün tamdım, benim evim burası, ben öldükten sonra kiminle istersen onunla yap, babanın on parası geçmedi bu eve, dişlerimin yarısını kestirdim, ağzım çöktü, kasamın anahtarları nerede, yüzümün ortasında dönüp duran anaforu durduramıyorum, seni düşünmekten de beynim durdu, bir oğul böyle mi olur, ben neler yaptım, ayaklarımı öperdi paşa, konak, çiftlik, saray, düğmelerini çözdü, bir demet turp çıkardı, kokladım, ama benim bir kızım ve bir oğlum var, oğlum güney amerikaya gitti, bir kızla baş başa kaldım, anahtarlarım ve neyim varsa onun olacak, bekliyor, yemeğime her gün ağı koyuyor, ağır ağır öldüren bir ağı, ses etmiyorum gençtir yapsın, ölmem ki ben, oğlum yüzüme tükürdü gitmeden, onu da severim, arasıra ağladım bile, gitme dedim ona, işe

yaramaz bir ... ’sın sen dedi kızıma’ ... olarak bile hiçbir yararın yok dedi, kızım dondu kaldı, ardından hiç ağlamadı, kızım, mülkümün tümü kendisinin olacak diye seviniyor, güney amerikada ne var, çıldırmış bu çocuk, birkaç amerikalı öldürmeden geberirsem alçağım diye tutturdu günlerce, bir doktora gitmeliydi, herkes ne yapıp yapıp iki amerikalı öldürmeliymiş, ne istiyor amerikalılardan, onların da analarının ciğeri yanar, gerillaya katılacam dedi, kimmiş o gerilla allah kahretsin onu seni benden alıyor dedim, hep o kürt arkadaşı yüzünden, düşük bıyıklı kara kıllı oğlan var ya, ben de askerliği bitireyim mavzeri alıp dağa çıkacam dedi oğluma, oğlumun mavzeri de yok, tabanca çekmesini de bilmez, ben onu öyle mi yetiştirdim, paşa oğlu o, bekle, gitme, önce birlikte kendi yurdumuzu kurtaralım dedi oğluma, mavzeri kapıp dağa çıkmayla yurt kurtulur sanıyor bunlar, oğlum bekleyemem diye haykırdı kürde, her geçen gün kinimizden bir parça daha eksiltiyor, dakika bile bekleyemem diye bağırdı, sakalları da var, gülmem tutuyor onları gördükçe, küçücük küçücük adamlar, sen nesin diye sordu kızıma kürt, herhalde sosyal demokratımdır dedi kızım da, sosyal demokrat ne demektir dedim ona, boku kaşığın sapıyla yemektir dedi, terbiyesizler de...

Ben onu nelerle o boya getirdim, gidersen hakkımı helal etmem, zaten yolda üşütürsün, asya gribinden ölürsün dedim, babasından kalma küçük çantaya bir gömlek, bir diş fırçası, bir don, bir atlet, mavi bir havlu, bir de babasının çok eski postallarını koydu, mavi renge bayılır, bunların hiçbiri gerekmeyecek bir ay sonra bana diye sevindi, kurtuluyorum şu sizin giysilerinizden, barınaklarınızdan, dergilerinizden, yemeklerinizden dedi, radyoyu da çaldırmazdı bize, sizin çalgınız, sizin, sinemalarınız, dostluklarınız deyip dururdu, ne söylesem sizin iğrenç düşünceleriniz derdi. Neden bu denli iğrenmiş bizlerden bilmem, sonra bana döndü, yağmurluydu da hava, ömründe ilk kez bir işe yara pırlant yüzüğünü ver bana, başım sıkışacak, birkaç aya varmaz ölecem, ama iki amerikalı öldürmeden gitmem bu dünyadan, oranın ne havasına alışığım ne suyuna, dillerini de bilmiyorum, ölmeyebilirim de, ölsem de önemli değil, beni anlatacak insanlar birbirlerine, benim verdiğim örnek onları düşündürecek falan diye bir yığın söz etti...

Delirmiş bu çocuk birkaç kişiyi düşündürecek diye pırlant yüzüğümü verir miyim ben adama, kızım: biz ne olacağız, annemi bu yaşta dilendirecek

misin, diye korktu, hıh! kendisine kalacak sanıyor yüzük o da, nah veririm ben sana yüzük, oğlum, dilenseniz ne olur sanki şimdi de birer dilencisiniz dedi, nankör, ben de yüzük değil zırnık bile alamazsın benden, yüzüğe yazık, çok geçmez sen onları temizlemeden amerikalılar seni temizler dedim, namert ne çabuk unuttun daha dün çükünle oynarken yakaladımdı seni, nasıl yaktımdı oranı, sünnet yerinin altında hâlâ izi bellidir, nereye kaçsan benim izimden ayrılamazsın, güney amerikaya da gelirim...

Ne çabuk adam oldun da amerikalı öldürmeye çıktın dedim oturduğum yerden tane tane olarak, geldi, karşıma durdu, kara gözleri koca koca açıldı, bembeyaz dişlerini gösterdi, onu öyle hangi kız görse tutulur onun olmak isterdi, ardından yüzümün tam ortasına doğru tükürdü, çantasını aldı ve gitti, soluk aldık o gidince, ev genişledi, perdeler uçuştu, kızım sildi süpürdü...

Temelli eline kaldım bunun, bıkıp usanmadan bekliyor, beklesin ölmem daha çok gencim, yapacak yığınla işim var, bugün konuklarım gelecek, kapıcıya fondan aldıracam, bu kat benim, samur kürkümü getir, dizlerime ört, kimim şimdi, gözlerim de görmüyor, başsağlığına gelecekler herhalde, üzülmeyeyim diye neye geldiklerini saklıyorlar benden, önce anahtarları ver yüzüğümü takayım bugün, konuklarım gelecek sultan reşatın torununun gelini yakın ahbabımdır, saçlarım çok yağlandı, hanidir yıkanmadım, pamuğa alkol damlat ver silineyim, saçlarım kumraldı, atatürkle döndük döndük döndük, debdebeli geçti yıllarım, genç yaşta toprağa koydular onu, tabutsuz, köpekler havlayarak buldular yerini, tepede, oyup çıkardılar, dişlerine taktılar postallarını çektiler saçları duruyordu daha, toz, toprak, ottan kocaman yuvarlak bir top olmuş kendiliğinden yuvarlandı aşağılara dağın eteklerine değin, yutkunurken bir başkasının tükrüğü geçiyor gırtlağımdan, şamdanları yak, saçlarımı tara, ellerimi tut, iyi ki sen varsın. Kimsin sen?

Ne çalıyor öyle, ben de seni çok arıyorum olsun arada bir uğra gene, beni özlüyorsun, ama bu hiçbir nen demek olmuyor, olsun bir kez başladık, sonuna dek gitmeli artık, ama olsun elimi tutuyor, dudaklarımı bulamıyor, ben kaçırıyorum, ağzım önündeki her nenleri içeri çekiyor, bunu sakladım ondan, çok rakı içtik birlikte, çok çok konuştuk, balık levrekti, gözlerini içtik, uykumuz geldi gidip yattık, elim seninkine değdikçe büyüdü, küçücük

ellerin var, yüreğin de hiç atmıyor, sen misin? herkesi birden yaşamak istiyorsun, kendini korumaktan hayır gelmez sana, benim de bir yardımım olmaz, yücelmeye inanmışsın bir kez, öyle de aşağılardasın ki, şamdanı söndürsene, iyice batağa dal, iyi olmaya özenemeyesi pislen, kendini yıkabilsen, bütün insanlar kadar pis olabileceğini anlasan o vakit bağışlarım seni benim pırlant yüzüğümü çaldı, kızımdan saklıyorum bunu, sen de söyleme, duyarsa beni terk eder, bir gün kızımın ırzına geçmeyi kuruyorsun, sana kötülüğü oynattırdım, sen de oynadın elinden geldiğince, iyi beceremedin, anlamıyormuşça seyrettim seni, göremediğimi sanarak daha da ileri giderler şamdan sönünce anahtarları aldın, yüzüğü çaldın oradan, gözlerim görüyor benim, körmüşüm sanıyorlar, kızıma da öyle yapıyorum, gözlerimin önünde ağı şişesini boşaltıyor yemeğime, kapıcıyla önümde sevişiyorlar görmüyorum diye, kapıcıyı çağır fondan alsın konuklarıma, paşa karısıyım ben, bu zambak sizin, daha çok körpe, koca kız olmuş maşallah derler, bana da öyle derlerdi, kar beline dek ıslatmıştı seni, durmadan para çekiyordun benden, babanı oynuyordun bir yandan garsonlarla baban denli konuşuyordun, piçin birisin sen dedimdi sana, al şu parayı, 250 gr. fondan al, 125 gr. kıyma bir portakal, beni tanımayan bir bakkal, bir kasap, bir manav bulacaksın taa aşağılara gecekondu semtlerine doğru git, biz 60 yıl önce gittik alamanyaya, ordu terfian gönderdi babam, galiçyada çarpışırken şehit olunca, o vakitler böyle dağdan inmeler gidemezdi alamanyalara, soylu bir aileyiz biz, iki göbekten İstanbulluyuz, daha öncesini bilemeyeceğim, onun kollarında vals yaparak buralara dek geldim, bu çocuk neden dönmedi, gelmeyecekse açıkça söylesin her ana evladına bağırır, sevişmeye özeniyorsun durmadan, yaşamasını da bilmiyorsun, direklere tırmanıp bağırıyorsun, akılda kalmak için öldüreceksin kendini, akıl kimleri bilir hih! kendini alamadığın bir para var, baban da böyleydi, onunla da sevişmiştim, o daha beceriklidir, gözlüklerimi masamın üzerinden çaldı, usulca alıp cebine attı, hiç ses etmedim, iyice göremeyeyim diye yaptın bunu, bir dahaki gelişinde de anahtarları alıp yüzüğü çaldı onu oğluma bile vermemiştim, görmediğimi sanıyorsun burda mısın? iyice düşkünleştiğimi sanıyorsun, bunları böyle sandırttığım için çok sevinçliyim, kürküm tüm odayı kapladı, büyüyor, kapıcı geliyor, sen söyle ona ben uyuyayım, siz sevişin burada, sevişin sevişin beni terk etmeyin de daha gencim ölmem, küçükken seyrettim sizi anahtar deliğinden aylarca baktım, oğlum daha dörtlerindeydi, gene de anlıyordu, kızım çoktan

uyanmıştı, delikten yüzü görünüyordu kızımın, ağzı çarpuluyor, gözleri kayıyordu, maşayı ateşe soktum, içeri daldım, bir daha yapmadı ama, ikisini de yaralamışımdır, oğlumu da, kızımı da, babaları ölünce dul kaldım, ama başkasına varmadım, onlara baktım, okuttum büyüttüm bu boya getirdim, onlar yaralıdır, sevişemezler, sen neden sevişemiyorsun onlar neden, biz neden sevişemiyoruz? Biz kimdik?... ne olacak böyle, sana da acıyorum, şimdi de kürkümü çalmayı kurmaya başladın, baban da böyleydi, verirken daha çoğunu almayı düşünürdü, iyice karardı ortalık, göz gözü görmüyor, ağı şişesini yakaladın gene, kimse gelmeyecek mi, hani başsağlığına geleceklerdi, oğlum ölünce dul kalmıştım...

ÇEKMECE

22.10.941

Sevgili karıcığım,

Acente getirdi şimdi mektubunu. Aşkolsun sana, koskoca seferde, varınca bir limana bir duble bira içerek yolculuğun acısını çıkarma hakkım yok mu benim? Bir bara mı gitmiş, bir kadına mı para yedirmişim? Elli kuruşluk bira seferde çok mu bana? Bense tüm geleceğimi ve şimdimi bir kulübe sahibi olabilmemiz için ve seninle el ele, göz göze ve baş başa gelecek günlerimizi o kulübenin geniş bahçesinde oyalanarak geçirebilmemiz için, ellerin çürük tekneleri içinde tanrının azgın boğa yılanlarından beter dalgalarıyla her an pençeleşerek ve boğuşarak geçirmekteydim. Ateşçilikten başladım, ciğeri beş para etmez üstlerimin gözüne gire gire lostromoluğa dek yükseldim ve daha da ikinci çarklığa yükselmek üzere olduğumu bildirirken bir şişe Alman birası için yüreğim acıya bulanır. Senin ela gözlerini görmeden ve nohut ve kuru fasulye ve kuru üzüm hoşafı ve binde bir pırasa yiyerek geçmiş olan günlerimi toplaşan on kara ve buruşuk yıl eder. Ve işte gözümün nuru karıcığım bana kalkmış bira içerken evin iki tuğlasını düşünmedin mi diyor. Ne tuhaf bir cihan felsefesidir ki biz işçi takımına her nesne; yemek, içki, giyecek maddeleri, ısı ve yatacak barınacak olsun ya da eğlence her vakit çok görünür ve insanlığımızı unutmamız istenir bizlerden ama, biz hep, hep değil de arada bir kendi kendimizi insan yerine koyarız. Yazık.

Kavuşmamıza kaldı yirmi gün, artık uzağında değilim ama bir tanecik karıcığım bana bir duble birayı çok görmesi yaşlı kıldı göz pınarlarımı, gene de denizin pürüzlü yüzünün ulaştırdığı yellerle kokunu almaya başladım bile. Sana Hint işi bir güzel bluz aldım, söylemeyecektim ama duramadım işte, kendime de bir kravat. Bağırta bağırta öpen kocan.

Dursun Kaymak

Not: şimdi telsiz aldık İstanbul'dan, yarın buradan gene Bombay'a o amansız ve haince saran ve parçalamadan sindiren ve eriten ateş denizine dönüyoruz. Bu duruma göre sana kavuşmama daha dört koca ay var, bu gemi sahipleri daha çok kazansın diye en az iki kilo eriyip yataklara düşeceğiz de demektir ve asıl sana hasret gitmem! Sana geminin son fotoğrafım gönderiyorum. Pervanenin üzerindeki son lomboz benim kamaram ama görünmüyor.

Not: gemide herkes süvariye düşman. Dört kişi kuru yemekten uyuz oldu, çoğunun da barsağı bozuk. Helanın önünde sıra bekliyoruz. Utanmaz tanrıdan korkmaz ve vicdansız süvari mürettebatın kumanyasını yarı yarıya çalıyor. Tayfalar gözümün içine bakıyor benim, "hı" desem çiğ çiğ yerler onu ama oralı olmuyorum ben; hele şu evin borcunu bir temizleyelim ve tapusunu alalım da ondan sonra gösteririm ben onlara çünkü bu herif patronla ortak çalışıyor, adamı işinden atar da sürüm sürüm süründürür bu namussuzlar. Korkma sen, benim aram iyi süvariyle.

Geçenki gelişimde nasıl karyoladan düşmüştük! Mektubunu gönderdiğim karttaki adrese yaz.

Dursun

17.6.1957

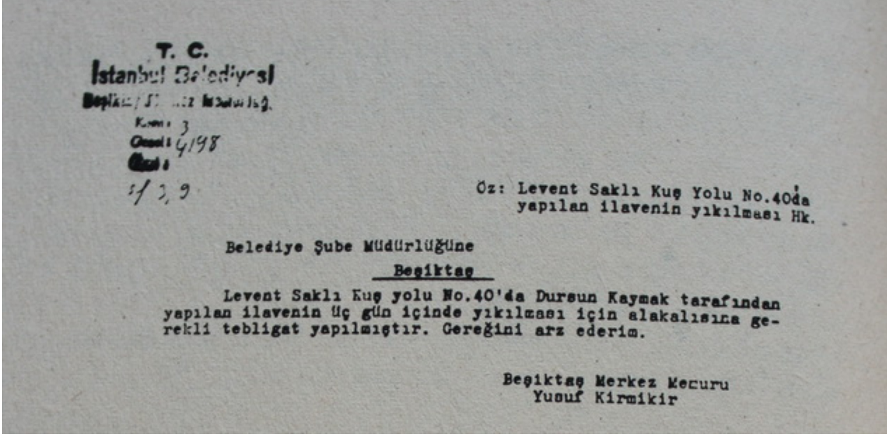
Saliha,

Bugün Cotta'ya vardık. Acente geldi ama senin mektubun gene yok. Ne oluyorsun, adresimi yazıhanedeki hırsızlardan öğren demiştim? Herhalde canın iki satır olsun yazmayı çekmemiştir kraliçe! Bulmuşun bir adı var, kendisi bulunmaz bir can sömür. Bir ekmek ağacı, cehennemin bir dibinde, dilini bilmediği yabancı ellerin bir yabancısı olarak tanrının başına buyruk ve ejderha denizlerinde boğuşup bir dilim ekmek için, tanrının tüm verilerinden yoksun, eğmiş boyun kara yazısına ve bu arada gene de bir kadın, bir yuva, bir bahçe sahibi olarak son günlerine de hazırlanıp insanlık savaşını mertçe vermiş temiz bir eş ki tanrı "yürü ya kulum yürü" dememiştir ona, üç beş ay ara ile uğradığı limanda, acente elinden alınan mektubunu karısının bulamaz da, bütün mürettebatın adı okunarak sıra ile mektuplarını almaları karşısında küçük düşmesini silkip atarak ve onurlu bir gülüşle susarak kıç altındaki kamarasına döner.

Dursun böyle işlere metelik vererek senin için üzülür mü sanıyorsun! Yapma bulma dünyasıdır bu.

Ne ekersen onu biçersin. Göze göz, dişe diş. 1. Evin aylık borcunu bankaya yatır. 2. Son taksitlerdir bunlar ve birkaç aya kadar evin tapusu benim olacaktır. 3. Kaç ay sonra tapuyu alacağımı bankadan öğren ve bana bildir. Bahçemi duvarla çevirip gireceğim içine. Duvar parasını toplayana dek çalışırım, yaşlı günlerimde ev kirası olmadıktan sonra emekli aylığım artar da yeter bile. Bahçemde çiçeklerim ve denizaşırı yerlerden getirdiğim tohumluklarımla uğraşarak ne bir eş, ne bir merhaba, şu dar gönlümü avutarak beklerim ölüm günlerimi yapayalnız. Konu komşular nasıl, Çengelköy'dekiler beni soruyorlar mı? 4. Aylığımı alır almaz yarısını bankaya yatır. 5. Manto yapayım deme üstündekiler yeter sana. Yoksa bahçe duvarları için değil de, senin manton için mi bu uçsuz bucaksız denizlerde tüketiyorum günlerimi? 6. Son mektubun (elli altı) tarihli ve benden bir bluz istemişsin, ne bluzu? eşine, yoldaşına iki satın esirgeyen kanma bluz değil zırnık almam, yağma yok, ben parayı şu koyu mavi ve sinsi deniz bahçelerinden sarı papatyalar olarak toplamıyorum. 7. Duvarları yapmaya başladılar mı, nasıl gidiyor son pazarlık nedir, bitiş tarihi bir bir istiyorum. Bu son olsun.

Kocan Dursun Kaymak

T. C.
İstanbul Belediyesi
Beşiktaş [illegible]
Kısım: 3
Genel: 4198
Özel:
5/3/9

Öz: Levent Saklı Kuş Yolu No.40'da yapılan ilavenin yıkılması Hk.

Belediye Şube Müdürlüğüne

Beşiktaş

Levent Saklı Kuş yolu No.40'da Dursun Kaymak tarafından yapılan ilavenin üç gün içinde yıkılması için alakalısına gerekli tebligat yapılmıştır. Gereğini arz ederim.

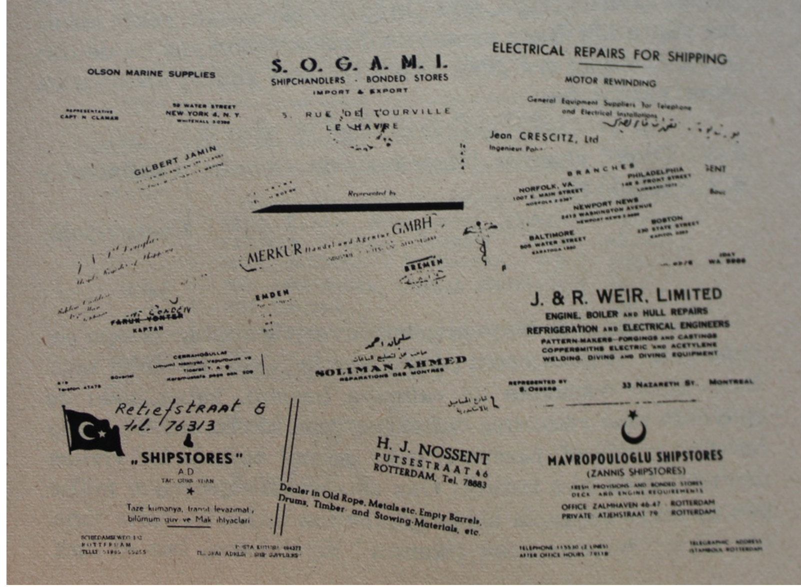
Beşiktaş Merkez Memuru
Yusuf Kirmikir

Not: demin gemicinin biri ambarın üstünde mektubunu bulmuş getirdi, acente elinden düşürmüş olacak. Gemide dün isyan çıktı, gazetelerde okuyup da meraklanma. Kısaca yazayım acenteye yetiştireceğim için kısa kesiyorum. Ben yokum zaten içlerinde Mehmet usta deriz tayfalardan biri, elma kabuğuna basıp düşerek bacağını kırar bunun üzerine gemicilerin 32 kişi olarak çoğu “gemide elma var” bağırtılarıyla güvertede toplandılar, önce kendilerine de elma verilmesini sonra ikinci kaptanın araya girmesiyle sadece kabuklarını istediler. Süvari kaptan köşkünde öğle uykusundan gürültüleriyle uyanır uyanmaz, korkuyla ve can havliyle telsiz kamarasına sığınıp kapıyı kilitleyerek “beni gemiciler, öldürüyorlar" diye İstanbul'a telsiz çektirir. Anlatınca ikinci kaptan giderek nasıl iki yıldır un çorbası, fasulye, nohuttan başka yemek yüzü görmediklerini, uğursuz alçak dışarı çıktı ve anlaştılar. Artık haftada bir gün temiz olarak buzlukta saklanmış elma, armut kabuğu yiyebilecekler, karşılık günde bir saat çok çalışarak gemiyi raspa edecekler. Dürzü hırsız Beyoğlu’nda bir apartman daha almış diyorlar, sen uğra da bir gün Safiyanıma, öğren, o bilir süvarinin karısınla konuşuyormuşlar. Öğren de bana yaz. Hoş bana göre hava hoş ya ikinci çarkçılar zabıtan sınıfına giriyor, bize ikinci sınıf yemek çıkıyor yani hafta bir yaş sebze ve meyva yiyebiliyoruz, gerçi gün aşırı yemektir hakkımız ama susuyoruz işte. Uğrayacağımız limanların adreslerini gönderiyorum. Gözlerinden Öperim.

Not: gelince seninle bir gün şöyle bir Kanlıca’ya uzanarak, batmasıyla birlikte güneşin, körfeze karşı olarak birer kâse yoğurt

yeriz.

Kocan, Dursun
20.10.959

Saliha 15 gündür trevasada batmamıza ramak kaldı. Şu kahpe tekne nasıl oldu da dayandı bu fırtınaya şaştım, 10 şiddetinde esiyordu yel ve tüm kıç varda velalarını, kıç dümen makinesinin kapısını kırdı aldı götürdü bir de gemici Salihi. Kırk yıldır denizdeyim daha böyle bir fırtınaya tutulmamamışım. olur da batardık, kökü yok ya bu bokun. Gelince tuzbabaya vericem iki paket tuz, adadım vermesem olmaz. Dönmemiz gene uzadı gemiyi Arhanjelsk'te tamire sokacak bu dürzünün dördüncü dölü süvari tabii yüklü komisyon koparabilmek için de işi uzatacak, sonra kereste yükleyerek döneriz sürer iki, iki buçuk ay bu işler, bu son seferimdir artık top atsan çıkmam denize. Bezdim be.

Duvarların bittiğini, beş bin gittiğini yazmışın, gelince görürüm, insan fotoğrafını çıkarır da gönderir, ama artık iki ay kaldı sakın fotoğraf parası vereyim deme. Geriye dört bin üç yüz kaldı diyorsun, dört bin üç yüz elli olacak, yoksa manto mu yaptırdın? Bana olanı biteni saklamadan yaz ne de olsa gelince anlarım ona göre. Bu sefer kart almayı unutmuşum adresi yazıyorum:

S/S Turc, ybarda Deposites de Aceite Combustible
S.A.Aparado 46. Ceuta Spain.

Not: geçende bu yeni gelen süvariyle atıştık: orospu çocuğu bana "beğenmezsen çıkar gidersin” dedi. Keraneci zabitanın kumanyasından da çalmaya başladı, zaten öteki de çalıyordu ama yetmemiş olacak patrona ki onu aldı bu, daha hırsızını gönderdi, pezevenk gelir gelmez haftada bir verilen meyvayı ayda bire indirdi. Gaz sancısından geberiyor millet ben de ikinci kaptanla haber gönderdim neden bu hafta elma yok diye, “beğenmezsen çıkarsın” diyor bana, ben ki kırk yılımı bu hırsızları zengin etmeye harcadım senin yüzünden, şimdiyse yaş altmış ve çık git diyorlar bana. AH şu deyyuslara bir iş etmeden ölürsem gözüm açık gidecek. Gidecek ama. yapamadım, geç kaldım geç. vaktiyle gençken seni dinlemeyecektim şimdi bu yaştan sonra iyi kötü bir kulübe, bir bahçe duvar çevrilmiş beni beklerken, elin şişkin sırtlarınla çatış da al başına belayı, ama komaz tanrı yanına komaz, bu haksızlıkları dürzülerin. öteki dünyada iki elim on bir parmağım yakasındadır onların. Onların da senin de beni vaktiyle tuttuğun için.

Dursun Kaymak

...başlayacak olan ...rkçeye Cemal Süreyya ...mıştır. Engin Cezzar'ın sahneye koyduğu eserin dekor ve kostümlerini Şehir Operası dekoratörü Metin Deniz yapmaktadır.

Kırk Kişi Boğuldu

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Asım Kasaboğlu, Ragıp Şenoğuz, Tahsin Parmaksız, Abdurrahman Diksoy, Dursun Kaymak, Mahmut Ormanlar, Ahmet Ormanlar, Cemal Esertepe, Ali Durmuş.

Batman'da bir işçi daha tevkif

HOKKABAZIN ÇAĞRISI

Ooool... Tanrım, tanrım, şu gördüğünüz ben. Ben ağla. Ben ağla. Olmaz tanrım. Ulusların bir bayrağı vardır. Tutarlar üfleyerek ve taze tavuk yumurtaları yedirirler yavrularına, o yavrular ki, olsun diye besili sakatsız aksın savaşlara ülkemizi yükseltsin diye bir emekle böbrekleri ve ciğerleri sağlamlasın diye... İşte o yavrulardan biri de benimdir ve hatta üç tanesi ve o yavrunun annesi ve onun bir kardeşi ki, ilk karımdan olup, ilk karım ekmek parası için o yavruyla üç aylıkken o bebek anasının, o hain ve gaddar kadının ooo! Ağla ben. Ağla. Memesinden süt emerdi ve koyup giderdi geceleri beni o bebekle ve döndüğünde göğüsleri hiç değilse 125 kuruşluk balonlar şişkinliğinde olup puf puftu. Geldiği gece âlemlerinden edindiği içkiler ki, bunlar Türkiye’nin en önemli şahıslarını bağrında tutan ve barındıran ve besleyen bizim yani büyük polisler ve en büyük şirket üyelerinin ve başyargıç beylerin ısmarladığı genel olarak börekli kıymalar, kılçıksız beyaz balık etleri ve 300-400 hatta bilakis 3000-4000 yıllık şaraplarla karımın başını döndürüp. Ağla, ağla. Memeleri o balonlar kadar şişmesine yeterli ve yavrumun hakkı olan o balonlardan ileride sizlere sunulacaktır, işte tanrım. Ağla. Ağla. O bebek 3000 - 4000 yıllık şarap hatta bilakis şampanya ile dolu memelerine saldırıp emer ve tanrım, ağla, ben. Ağla. Sarhoş olup sızar ve yavru karaciğeri kurtulamıyarak öldü ve tabutunu sardığımız bayrak ki uluslar üfleyerek tutar ve ben sakladım, ileride sizlere sunulacaktır ve balon ve 500 yumurta ve 100 şarap şişesi işte şu gördüğünüz ve benim, ilkokulun dördünden sonra okuyamayarak, sürünerek ve çok geceler aç ve çıplak biriktirdiğim hayata atıldığım ilk melon şapkamın içinde çıkacaktır. Kimse köpekleri kıskandığım o günlerdeki çocuklarımın, baba ekmek açız, diye çırpınan dilleri, neyim varsa satarak ekmek parası yapıp ve gene sonradan Tanrının ve Amerika Halk Cumhuriyetleri Birliği Birleşik Devletleri Başkam yardımıyla yaptığım gecekondu ki asıl benim üstün başarıma, 43 yıl didinmemle ve

sivri bir şişenin üstünde uyuyup, fındık kabuğunda yatarak gösterdiğim uluslararası madalyalar ve barem kanunundaki değişikliklerle olup ki, bunları çıkarmakta canını dişine takan, tek dirsekle yürüyen Melahat Hanıma ve bir de “Büyük Profesör Emekli General Tümen Komutam Haksever Fakir Babası Şifayettin Kusumet’e sonsuz saygılarımı anar ve emeklerime göz dikip gecekondumu yıkan ki onlar benim sihrim altında eriyip yanacaklardır ve onlara cennet yoktur ve bir kopyası ben şahsen ve bizzat Tanrıma ve dostumuz Amerika Birleşmişler başkanı sayın baya gönderilmiştir ve bir ses üzülme ve inim inim inleme, sen aralarına gireceksin ve dolaşacaksın ve Türk ulusunu yükseltmek sana verilmiştir diye üç kez seslenip ve iç dış Avrupa ve Hint fakirizminle donatıldığım halde, dört dil, Latince ve Rumca ve sihir dili ve Türk dili ve Tanrının dilini görüp, öğrenip gene de bir gecekonduyu ve ilk yavrumun hain anasını bile çok gören Türk dilini bilerek ve göreceksiniz ki, hepsi çıktıktan sonra, Türk bayrağı çıkar ve herkes ayağa kalkıp İstiklal Marşı söyler, 9 ampullu radyo, 200 yumurta ki, yavrularımızı onlarla besleyeceğiz ve benim yavrumun canisi en büyük işadamları, büyük polisler ve yargıçların ilk karıma ısmarladığı şişeler boş olarak ve iki zalim balon, bir köpek hiçbiri şapkamı ki, melondur, bozmadan, içine hiç konmamışça çıkarlar. İşte ben Tanrının sesiyle ve Amerika Birleşik başkanı yardımıyla aranıza indim ve dolaçacağım ve sizi yükseltecek, ulusunuzu kaldıracak sanatımı 350 kuruş karşılığında görecek ve alkışlayacaksınız.

ÖLÜ

Öldün! Öldün ha! Şimdi ben ne yapayım?... Bir memur ölüsünün karısı?... Daha gencim, güzelim de, kolay mı?... Sevgilim! Birbirini incitmeden geçinmiş kaç karı koca vardır şu dünyada!... Sararmış incir yapraklı, çakıl taşlı, elektronik beyinli, buzullu, göllü, uçak alanlı daha çok varlıklar için katır yollu yoksullara, Hotel Sheraton'lu, Astoria'lı, dana kıyması yiyenli dünyada! Neden öldün Asım? Tanrım, şu incir çekirdeği doldurmayan mutluluğu çok mu gördün bana? Eşim! Yoldaşım! (Çenesini de bağlamalı). Onca geçimsiz çiftler varken, varken onca dişilerle erkekler, erkeklerle erkekler, dişilerle dişiler… Örneğin Süheyl ile Mahmure, Prenses Nurhan'la sallabaş kocası Mahmut, Rahim'le Rahime. Tanrım onları alsaydın ya da şu pırıl pırıl patlıcanları yarattığın dünyamızdan, dağ koylarındaki katırtırnaklarını, kıyılara üşüşen kuğuları pembe boyalı. (Kırk metre uzunluğunda on metre genişliğinde bir alay olmalı, bir yıl boyanmamalı.) Ne istedin benim tatlı dilli, güleç gözlü erkeklik organımdan? (En sevdikleri: karnıyarık, makarna.) Bayım benim bayım; B, A ve Y. Bayım benim bak bana yakıştı ölmek sana, bak bak Martı'na Martı'n yaaa Martı'n! Martı'sının Boris Alekseyeviç Trigorin'i seni! (Tabutunu hemen ısmarlarım.) Denizim benim, yazlık evim; üç ay geçirdiğim içinde, tiyatrom, plaklarım, gel söyle bana, yaslan arkana, gel, hah şöyle! Yaslan yaslan yastığımıza, ben de seni ölü sandım. Milena'nın Kafka'sı! (Çıfıt seni.) Bir ıhlamur kaynatayım iyi gelir akciğerlerine, pankreasına ve hormonlarına, ölmezsin belki de? Rakı ya da? Rakı bizim yerli sanayimizin emek ürünü olarak ciğerlerimizi sevindiren, dalgalandıran ıssız kaygan kuytuda oturan damarlarımızı ki o denli dayanıklıdırlar ölüme ama istemezsin, ille viski… Şu prenses bozuntusu alıştırdıydı bize, domuz karı ucuz ucuz yerli konyağımızı içip dururken sana caka viskisi… Aaa inatçı seni yatma! İlle de öleceksin değil mi, kalk şöyle bakayım, ben ne olacağım

sonra; hiç başıboş koymaya gelmez bunu gözünü ayırmayacaksın üstünden, hemen saçmalar narin domuz, elini versen kolunu kapar, dur bari ben içeyim viskini, güzel güzel bir viski black label, kara label... (Müslümanlıkta karalar giyinmek yoktur? Eşyaların yerini değiştiririm: perdeleri, sehpaları, banyoya her girenin aklını karıştıracak gâvur kavanozlarını dizerim aynanın önüne, Odorno, Taffme, tüm Bleu Beaute'lerimi ne işe yaradıklarını kimselerin bilemeyeceği, bunları neresine sürüyor acaba diye gizlice açacağı kapaklarım, açar açar prensesliğinden utanmadan açar bakar, şu adamı nelerle esir etmiş kendine diye meraktan açar, gösteririm ben de ona gülümserim, en tiksintili dudak çıkıntımla, mevluta limon küfü bir giysi diktiririm, saçlarımı ensemde toplarım, kulaklarım gözüksün, ölü ayağıyla geçinebilir miyim? Pul koleksiyonunu da satarım, gözü denli bakardı ona.) Otuz yıl nasıl da geçindik, senden başkasıyla bir türlü yatamadım otuz yıl, biliyorum sen de yatmadın, kolay değil ne fırsatlar geçti eline, ince kalın, esmer beyaz, çeşitli fırsatlar kimseye o gözle bakmamışındır ki... (Ayda kaç lira verirler ölüsüne?) Müşterisiz bir diş doktoru evde kalmış, aklı ve eli oynaşta bir daktilo hadi hadi biliyorum o sizin dairedeki Gül bedia sırıtınca otuz iki kırmızı dişetleri ortaya çıkan, kısır prenses nah şu boku alıştıran bize, nerede bardağım benim? Ne oldu neden yıkıldın gene, kalk kalk al iç, içmiyor musun? Ben içerim seninkini de, bana kalırsa karıların sana yanaşmaları bana düşman olmalarındandı, nedense hiç sevmezler beni, bende onları kendi gözlerinde küçük düşüren ne var sanki sen, de kendine sanırdın, sevmezler beni, onların ruhlarını görürüm hemen de anlarlar, bunu ayartmaya kalkarlar, onlardan başka olduğumu anlarlar, beni seven başkasını sevemez ki, başkasıyla yatamaz benimle yatan neden bilmem ama öyle iste, öyle değil mi? Benimle bir yatan öyle değil mi?... Bu da kendine sanır, şuna bakın: boy yok bos yok; boy bos olmaz da cinsel çekmesi olur insanın, alımı olur efendim?... Gene de başkasıyla yatamadım otuz yıl... Bir topluluğa girdi mi kendisine baktırır, sözünü dinletir, göz yaşartır, aksırtır hapşırtır, bunun ağzını bıçak açmaz... Bıçak dedim, ölü karnına konurmuş, korkma bıçak mıçak getirecek değilim... Neh, ne yapacağı belli olmaz, ola ki ölmedi de sınıyor beni... Amaaan eli ermez gözü görmez bir nesnesin işte, eskiden şu bardakların biri senin biri benimdi şimdi ikisi de benim... Yalnız ruhen inceydi ağzından bir kaba söz bir atasözü bile çıkmamıştır, örneğin, "horoz ölür gözü çöplükte kalır" değil mi... Hadi desene... Çöplük! Çöplük!

Çöplük! Çünkü çöplük sözü incitir kendilerini, hah hah hah! Pek ince bir kişidir canım! Amaaan seni doğrultmaktan da bıktım, yüksek memurdu bu... Kadınları çeken belki de burasıdır? Söylesene ha? Söyle susmaların mı çeken onları?... Söyle bana senden yüksek memurların karılarından hiç sana bakan çıktı mı? Ha? Çıkmaz biliyorum, öyle olsa kaçmazdı gözümden, yalan söylemiyorsun değil mi, artık beni kandırmakla kandırmamak arasında bir ayrım kalmadı. Yüzüme bak ölüm yatağındasın, ölmek üzeresin, öldün bile, saklama, yok yok bana hiç yalan söylememişsindir, senin gibi bir erkek bulunmazdı biliyorum, üstün bir seviydi aramızdaki Mişkin'im benim! (Cenaze iyice gösterişli olmalı, babanınki gibi, onu aratmamalı, yedi adım sonra bando çalmaya başlamıştı, annen yürümemişti artık...) Hem de benim sevilecek neyim vardı ki: güzel değilim öyle, varlıklı da değildim, soydan soptan bir üstünlüğüm de yoktu, sana bir ilgi de göstermemiştim, ne bulduydun bende, neden bir dengini bulmadıydın ha? Ah! Ahi Sanki müthiş bir aşktı da bu sarı deniz kıyısında görünmez bir fırtına bir tayfun çaldı götürdü seni üçüncü günümüzde, yedinci günümüzde... (Biri afet sizi severse siz de onu sevmeli misiniz?) Bir yudum daha içeyim, bu son.

Bana sahip oldun, her işime burnunu soktun. SAHİP olmak… Haaahhahhahahhahh! Ben de sana sahip oldum kahkahkah kah! Dur bir yol daha bakayım sahip olduğum sana, hah hah hah hah! (mevlütü bir atlatsam!) Gene mi devrildin, git öteye biraz, git haah şöyle, yanına uzanıcam şöyle otuz yıl olduğunca, otuz yıl bir odun denli uzandım yanma, na şuracığına. Yatağımızı bölüştük, gövdelerimizi paylaştık, ruhlarımızı bütünleştirdik, nah şuncacık yerde oldu bu işler, üç karışça yerde hih hih hih! Hep günübirlik gelmişim de gidiverecekmişim sanıyordum oysaki, ha bugün ha yarın derken otuz yıl… Otuz yıl seni ne yapacağımı bilemedim; “kocam” diyemedim sana hiç, fincanım, çiçeğim, bir sardunyam var görme nasıl açtı dedim mi hiç haa? Tüm kadınlar böyle konuşur, “kocam, erkeğim, aslanım!” Evlendin mi şiltene bir aslan sıçrayacaktır nasıl olsa, hahahahahahah!... Durmadan seni aldatmayı kurmuşumdur... Denedim de birkaç kişiyle ama olmadı, olmadı işte yapamadım, sıyıramadım bir türlü olmuyor işte çıkaramıyorum... Bir kez Mehmet'in evinde nerdeyse olacaktı... Hah hah! Adamın arkası bana dönükken sıyırmaya başladım, belli etmeden ona hazırlandığımı, epeyi inmişti na şuralarıma değin, birden

gördü adam, patlatılmış Amerikan mısırları, Salem cıgaraları, buzlu viski bardakları arasında bir görüntü ben ki he sinema; “bir sözünüz bana yeter” falan diyerek o çökerek dizlerimin dibine ilkin iş ayakkabılarımı çıkarıp —artık iskarpindi onlar kara rugan— ama ben artık istemem anladığı için hazırlandığımı olmaz asla istemem, ve asıl onunkim çıkarmasına dayanamam çıkarmadan da yapılamaz ki, beni bırakıp ayağa kalkıyor bir telaş, elinayağına dolanaraktan hızla çekip kemerini çekip atıp ardından ön düğmelerini... Aaaaa! Deli mi ne, ne yapıyorsun öyle, bunun için gelmedim ben, bunu düşünmemiştim bile, ama olsun beni böyle bırakamazsın yalvarırım yapma, hayır asla, ama ne oldu seni incitecek ne yaptım, hayır çünkü çok komik insan istemiyorum hiç istemiyorum ama insan donunu çıkarıyor, fanilası da var ve ötekine muhtaç, oysa nasıl güzeldim yakıcı ve uzun kadınlığım, dopdolu ve bitimsiz ama bir kez gördün artık olmaz, bırak beni git, otuz yıl beklediğimce beklerim gene, temizim ben, kocamdan başkasıyla olmaz, otuz yıl tam bir başarısızlıkla dolu bir kadınlığım var, uyu hadi uyu, uyu, üzmem seni kıskanıyorsun... Yalnız bilmeni isterim: her vakit gittiğim gibi dönmüşümdür sana, el değmemiş olarak ölmekte olduğuna saklamayacağım artık denedim denemesine tam 12 kez seni aldatmayı denedim, senin varlığına karşın özgürlüğümü korumayı istedim, ne devriliyorsun gene, doğrul, kaçma, ne var bunda yani? Mutlak olan ne? Nedir bu ilişki? Birbirimizin nesi oluyoruz, hangi bağdır bu? Seninle değil de bir başkasıyla evlenmiş olabilirdim ve o kocayla seni aldatmış olacaktım? Öyle değil mi? Kim bilir şimdi, şimdi kim bilir hangi asıl kocalarımızı ve karılarımızı aldatmış durumdayız? Dur anlatacağım hepsini, bir yudum daha... 1. Şu demin anlattığım Mehmet’le şu senin müsteşarın olan... 2. Lüks bir otel odasında Prenses Nurhan'ın sallabaş kocasıyla, hem odanın ortasında havuz biçimi pırıl pırıl bir yatak varken, öylece koydum adamı sana koştum, adamsa ardımdan ayıp yerini eliyle örterek ve sallanarak iplikleri etlerinin, bunu Nurlan’a ders olsun yaptım eşarpımı da unuttum onun dolabında; tanır onu… 3. Bir sandalda Kınalı açıklarında, buna hep hayıflanırım gök ölene kadar kalacaktı gözlerimde ama adamın iğrenç kıvrık ayak tırnaklarına takıldım... 4. Bir Yahudi terzi’nin prova odasından geçilen ince uzun bir koridorun ucunda, hep uzun öpüşmelerle dayanılmaz sanılan ama ben dayandım yarım saat öpüşmeye, kaçırmıştı zamanını o. 5. Bir asansörde —gözlerimizle, hiç tanımadığım o, beş kez inip çıktık sana geliyordum, hiç böyle güzel sevişen erkek bilmem. 6. Bir

yılbaşı gecesi hani Türkân'larda geçirmiştik, arka odalardan birinde, o sizin yabancı uzman vardı hani Mister Hogart mıydı neydi… Eee ne devrildin gene, kıskandın mı yoksa… Haa o İşi Türkân ayarlamıştı sana çok kızardı bilirsin, benim aklımdan bile geçmezdi… 7. Bir içkievinde tezgâhın arkasında, zilzurnaydık yeteneksiz, inatçı bir ozanla. Dudağının kıyısına bir yemek parçası yapışmıştı öpemedim… Aaa!.. Kıskanıyorsun, kıskanıyorsun sen beni, söyleseydin ya ölmeden önce, "yapma, seni seviyorum kutsaldır ve dokunulmazdır evlilik, benden başkasıyla yapma öpeyim ayaklarının altını" deseydin ya! daha henüz körpeyken o ayaklar, demedin... Peki kalsın anlatmam, ölüm yatağındasın, birazdan öleceksin... Ama bil ki her birini ince taktiklerle atlatarak sana el delmemiş olarak, tabii bu asıl sana olan sevgimden değil yalan söyleyemem, kendime güvenme duygumu yitirmemek asıl, çünkü bir kez başladın mı artık sonu yok ve o adamca hemen eskitilebilirsin, oysa gidince kalınır elbette ellerimi dudaklarımı ve adam kötü niyetliyse ayaklarımı öptürdüğümü saymıyorum... ama sana bir genç kız olarak genç kızdan da daha beyaz dönmüşümdür, duygulu ve ince serçe parmağımı üfleyerek öpen sana, çünkü sen değersin ve yetersin sevdin beni, hep hoşgördün, çocukluğuma verdin, bağışladın. Senin kapanmalıyım ayaklarına, evet işte ölü dizlerine senin kapanıyorum... Ayyy! Dizlerim! dizim ayyy! battı, dizime battı, sinsi sen sen yaptın gene, ne koydun yerlere, gülüyor bir de gülüyor! Kancık memur seni! Tanrı şu ölmüş de örtülmemiş memur parçasını ne vakit alacaksın başımdan! Ayy dizim kangren olur muyum? Otuz yılımı kokmuş yatağında nasıl da geçirdim, niye gitmedim Tanrım, niye gitmedim, çok pişmanım, çok çok çok pişmanım, şu elin adamını sonuna kadar niye bekledim, boğuluyorum pişmanlıktan... Otuz yıldır pusu kurdun bana, delice oyunlarla oyalanın beni, bulaşık eldivenlerimin içini hamamböceği doldururdun, ayaklarımı gizli gizli güneşte kuruturdun, gül getirirdin koklasam kurt çıkardı içinden, suyuma tuz, yatağıma kum serperdin, beni kaybetmemek içinmiş, kaybetmemek biz tanıştığımızda bile kayıp değil miydik... Otuz yıl aşağılık müdürlerini, iğrenç yüksek tabakadan konuklarını bana ağırlattın, eşine dostuna bayram kartlarını bana yazdırttın, delerdi yorganı ayak tırnakların da ben iğreniyorum diye kesmezdin, saçlarını sirkelemeden sevişmezdin benimle. Mehmet'le de Hogart'la da sevişmemi hazırlayan sendin, yaptıramadın ama, yaptığımı sandırdım hep sana, yaptıramadın işte, sevişmedim senden başkasıyla sevişmeyeceğim işte! Ne istedin, neden sınayıp durdun hep

budala, ben kötülesem sen güçlendin, sevinsem hastalandın, eğlensem ölmeye kalktın, seni aldatmalıydım, aldatmalıydım... (tabutunu en ucuzundan ısmarlayacağım, vefat ilanım bile vermeyeceğim gazeteye) Ağlıyorum ya ağlıyorum! Gebe kaldım da bir kez olsun “güzel gebem” dedin mi bana, “benim melek hamilem” ya da...(ikramiyeni aldığım gün aşk seyahatine çıkarım, Türkân’ı da yanıma alırım o ayarlar işleri.) Dokuz ay o sözü bekledim: “bir tanecik temiz hamilem benim?" dedin mi ha, dedin mi? Ne olurdu deseydin, ne olurdu! Başkalarına benzemezmiş o! Ne olurdu yani benzesen, ne olurdu?... “Bir tanecik temiz hamile!"Hih! Biz neden herkişiler denli olamadık? Bak insanlara, biraz daha ölmede bak şu insanlara; bıkmadan usanmadan, birbirlerine gidip geliyorlar, eski konuştuklarını yeniden konuşuyorlar, yeniden çaya şeker koyup içilir, eller sıkılır, “allahasmarladık, bizde bekleriz, güle güle”, “çocukların gözlerinden...” Ehh! Elinin körü ömür boyu, ama yaşamak budur işte, Türkân “her şey yaşanmalı” der, içicem işte! Bir yudum bile yok sana, içerek kutlayacağım ölümünü böyle... Öksür, istediğince öksür boğuluyormuşçasına kandıramazsın beni; öksürsen taş fırlatırsın gırtlağından, gülsen kum sağanağı, ölmene izin vermeyeceğim, gözlerinin önünde konuşa konuşa, yıllar süren konuşmalarla sevişeceğiz, çıkaracağım iş çıkaracağım böyle, senin sakladığın her sözü o sözleyecek bana, yıllarca uzun uzun… Kiminle mi? Kiminle mi?...

TANRI

Türk Konsolosluğuna

Ben Zarife Eyigıcıklar. Ben Zarife Eyigıcıklar beş yıldır Alamanyada çalışıyor olan kocam Şuayib Eyigıcıklar, ben burada dört çocuğumla yalnızım. Gitti gideli bize beş kuruş göndermedi, çocuklarım adam olsun gider gitmez sizi yanıma aldıracam ve bakacam diyerek. Ben kendim el kapılarında çalışıp çocuklarıma bakarımsa da, bugün beşinci aydır, ve ayın ikinci günü bacağım kırık olarak attılar beni Mutfak dolaplarını temizliyordum beyin. Sandalyenin bacağı kırıkmış. Çok hastayım, bize bakacak Tanrı'mdan başka bir kul yok. Konu komşu bir çorba getirirse yerim çocuklara: Onun için kocamı bul yavrularıma baksın. Bundan altı ay oluyor, bir mektup aldım, beni boşamak istiyor o beni kaçırarak evlendik, ben ondan boşanmam, istediğini yapsın bana da koca olmasın, ben ayrılmam azıcık dirilsem bir göz gecekondumu satar gelirim. O yüze duramaz. Sen istersen herkesi bilirmişin dediler onun için.

mektubu yazan büyük kızım Nurcan Eyigıcıklar 10 yaş, ondan sonraki oğlum Ocan eyigıcıklar yedi yaş, öteki kız Bircan Eyigıcıklar altı en küçük Cancan 4 yaşında ellerinden öperler. Ne olur oh kardeşim, kocamı bul bana, ayaklarının altım öpeyim, çok darlandım. Kocamın Adresi

Her Şuayip Eyigıcıklar
Schuhfabriken Odermette und COAG
Zurbach - Deutschland

Sana bir tane de eski fotoğraflarından gönderiyorum, kolay bulursun, kucağındaki Ocanımdır. öbürü Hanifenin büyüğü, anası oraya kaçtı. Ciritci Mehmet almıştı bu resmi, makine Günsüz Cemilindi. Tanrım kimseyi elden ayaktan düşürmesin kardeşim, İskambil Recep son olarak görmüş onu orada, hiç bu resimdekine benzemiyormuş.

İyiler yüzü suyu hürmetine bul onu allah aşkına, ellerinden öperiz.

Sevgili eşim,

Senden çok ricam, allahaşkına benim dönmemi istersen ve yine biraraya gelmemi istersen ve çocukları öksüz etmemek istersen ve allahını seversen, Tanrı adına, benden birgün önce boşanırsan birgün eve gene beraber oluruz, ayrılmadan beni bekleme sevgili eşim.

Başıma öyle bir iş geldi ki sorma, beni ve çocuklarını seversen beni boşa ve bir yıl sonra bekle gelicem.

Aksi oldu gelemem, ömrümün sonuna dek sonsuz selamlar sevgili eşim, Boşarsan namusum üstüne gelirim.

Eşin Şuayip.

Sevgili Ablacığım,

Her iki yanımdan yapılan iğneler yüzünden gece ve gündüz acımaktayım. İlk iğnenin ardından ikincisi geldi, uçları küt ve kıvrıktı, yüzün sapsarı karasarı kesilir. Üçüncü yine o iki dişi önden çıkık hemşire yüzü şöyle, bataklık sazları var ya işte o renk, elinde oklava denli uzun halat gibi bir iğneyle gelince, içi selvi ağaçları var ya işte o renk ağıyla doldurulmuş, artık buna dayanamam. Kapmamla elinden yere yatırdım ve iğneledim, iğneledim, iğneledim, çünkü ben de iğne yapmasını biliyorum artık, gelince İğneci Hüseyin Efendi düşünsün...

Tabii ablacığım beni yakalayarak bir odanın içinde kaim kemerlerle bağlayıp üçgün üçgece aklımı oynatana dek yatırdılar. Altımı hep ıslattım, gece hemşiresi yaşlı bir frolayin geldi, beni kaldırdı çözdü, hiç bir yere tuvaletten başka gitmeyeceğime sözümü aldı. Söz verdim bir kez ablacığım, dönmem, bir de pöçümün ağrısına durabilsem... bir de o kokuyu duymasam... Cancanımı toprağa koyup döndüklerinde elleri tabutsuz kokan.

Burada, trenden ilk indiğimde istasyonun tuvaletinde birden duydum kokuyu kalbim çarpmaya ve terlemeye başladı. Polisi bulup Şuayibi sorayım dedim, ardımda belirdiler adamları sarı gözlü ve mavi saçlı olarak, pembe yanaklarından dişleri görünerek bilenen, hemen polise bunu da

anlattım, “yakalayın yakalayın” diye göstererek dişlerini sorgu bile etmeden bir otomobile atarak beni, buraya kantonşipitay derler getirdiler. Buluruz biz dediler, ama nerde ablacığım, bulamadılar. O herişi bilir dedikleri konsolos başı da bulamadı heh! ben de onu bir adam sandım. Onu ben bulacağım, bulmadan dönmem, buralara dek geldim fabrikalarda süründüm, iş buldum geldim... Daha oralardaykene neler çektimdi:

Sekiz gün sekiz gece beklediydim, tren istasyonunda bizim. Ayrıl gelirim dediydi, söz verdiydi, gelme gününde gittiydim. Ocanımı da yanıma kattıydım, sekiz gece ve gündüz uyku bilmediydim, herkesler çıktıydı, trenler bomboşaldıydı. Abdestsiz Yakup, Dursungillerin İdris, Safinazın Davut, İskambil Recep, Körük Mustafa indiydiler, “onu görmedik, onu bekleme gelmez” dediydiler. Çarpuk Haydar. Ebe Rahime, Çöp Hüseyin indiydiler, “bekleme gelmez” dediydiler. “Gebez Emineylen, Yürüğün Havvası da gelmez artık” dediler, “gavura orospu oldular” dediler. “İdrisin Hanife, kör Musa delirdi”, “Ciritd Mehmet otomobile çiğnendi", “Ama Şuayibi hiç bekleme” dediler. Bu bizim köyü oralara kaldıran hep o Günsüz Cemildi. “Günsüzün iki otomobili vardı ama onu bastılar. esrardan yakalandı, içeri girdi” dediler.

Sekizinci gecenin sabahıydı, Ocanımı sıraların üzerindeki uykusundan kopardıydnn. trene karşı durduyduk, artık bundan çıkar dediydim, tren bomboşaldıydı, herkes birine kavuştuydu, son yolcu da indiydi, Ocanım bana baktıydı. hiç bi söz etmediydi, ağlamadıydı, babası Alamandan urbalar, şapkalar, kunduralar getirir bellediydi, çakmak çakmak baktıydı, ben buralara geldiydim, ilk yemeği getirdiydiler, ilk yemekte herkes korkuyordu burada, herkesin gözleri çimen bağlıyordu, herkes yemeğini ötekine vermek için dakikayı fırsat bilip veriyordu. Bana da bunu yaptıydılar ama yemedim, kendi aralarında beni yalnız bırakarak beni konuşmaya başladılar birden, elbette benim öğrenmemi istemezler ama başladım bile çalışmaya heh heh heh!...

Bangue Nationale
Kent
Makswell
Hotel Krone
Scweppe

Neu Zürcher Zeitung
E. Winkler and Cie.

Sabah banyo yaptığımda su akıp gidince, bembeyaz banyonun dibinde yağlıkara bir su birikiyor başka buzlu cam kapı açılıp beni sınamak için sıraya diziliyorlar, ben düşmanlarıma göstermem kendimi, karanlık basıp da gece kuşları uçmaya başlayınca penceremin önünde bu kez de hani funda rengi var ya o renkle yazıyorlar ezberletmek için:

Pepsi
Springler
Farbwerke
Hoechst
Basf
Krupp
Zimens
Lark

Bu larklardan heryerde vardır, hani bize verdikleri o pis kokulu ördek lazımlıklarına denir. Dün ve bugün içtiğim kahve beni baştan aşağı titretti, ve ter içinde düşürdü beni. Yeşil terledim ablacığım pencereden bakınca bahçede gördüğüm ağılı otlardan yapıyorlar bizler uyanmadan daha ıslakken bahçıvana biçtiriyorlar onları, anca buzlu sularla kendime gelebildim...

Hemşire mendil getirdi, gönderene teşekkür ederim. Mendile Külota, verdikleri beyaz peçetelere ve kurulanmak havlularına Oyalanmak içinŞZE işlemek istedim ama iğne vermediler ablacığım ne olur beni kurtarın buradan, ben hasta değilim artık, Şuayibi aramayacağım, Türk millet öldü mü ablacığım, beni sığındığım kucağından, vicdan size ait olmak üzere yakaran ve bağrı yanık bir Türk anası ve biri ishalden ölerek üç çocuğu kalmış bir ana ve eşini yoldaşını yad ellere yitirmiş bir eşim ki deri ve kemikten kervanım günahsız gövdemi aşındırıp yıprandıracak ve taşına gülmeyen kabrimin yolunu tutmaktan başka bir çarem olmadığım bilerek yaşayan bu bahtsız olmakla beraber her gece vatanıma ve sizlere duacıyım.

Geçende bizi parkta dolandırdılar. Taştan etler! insanlar çırılçıplak havuz başlarında tutunmuş, heryanı bize yaptıkları kahveden ekilmiş bahçeler ve

dönünce saat sekizi bir geçe biri birden gördü: hiçbir yerden hava gelmiyor ve saat sekizi iki geçe herkes birlikte fenalık geçirdi, bir hasta kız ağladı. Dün benim dolabıma çantamdaki kremin gelmiş buradakilere eczane veriyor ben de herkese pay ettim. Bu odada krem hırsızlığı var herkes kremini yanında getirip gezdiriyor.

Sevgilerimi gönderen kardeşine acıyın

Zarife Şuayip Eyigıcıklar.

Ablacığım,

Tanrı senden, eniştemden, Necdet Ulutürkten, erişilmez büyük Konsoloslarbaşından ki adı bana malum olmadı bir de doktorum Werher Hunt'dan razı olup aziz etsin — estafurullah — ki içlerinde azizlikten çok yukarı mertebelere yükselmiş kulların, generallik, paşalık rütbelerini aşanlar vardır.

Dün Necedet bey ve doktorum geldiler ve bir aya kalmaz taburcu edilirim dediler. Tanrı günah yazmaz ben bunların dilini de biraz öğrenerek konuşmamı ve anlaşmamı sağlayarak iyi oldum Bayer sadece aspirin mi ablacığım heh heh sen öyle san, ya M.A.N. bunlardan başbaşayken sana bahsedilecektir yerin kulağı var... Taburcu edilir edilmez... doğru Selinger-torplaza atlar, oradan Karlplaz ve Suddeutsche Zeitung'un berisinden kıvrılınca tren istasyonu... Güzel yerler güzel ama ruhsuz, Tanrı'sız buraları ablacığım, dinimizi bilmeyenlerin yaşadığı yerler. Korkmam kendi kendime gelirim Necdet'de yardım eder... Bu Necdet: Türk işçisi islamının sıkıntılarına ve Tanrının onlara verdiği deneme cezalarından — Motor en Werke Mannheim, Hoecht, Volkswagen — olmak üzere yad ellere gönderilen ve rızkını oradan çıkarmaya denenen müslümanların, şüphesiz ki önce Tanrım sonra adaletli hükümetimiz tarafından, "dini yayma ve unutturmama ve Türk vicdan ve bilgilerini koruma" üzere gönderilmiş bir bey idi... Konsolosumuz ki çok büyük bir zat olup —amenna ve saddekna — odasına çekilir biz kullarına gözükmez ama onlar için çeşitli yalnız kalma — odasında — işkenceleriyle düşünür konuşma yoksunu olur ve bizlerin krallığına uğraşır —biz neyiz ki yoksul işçi parçaları— ablacığım, o bile işte benim için telefon edip doktorum Werner Hunt'a "Türk ve İslam

Zarife Eyigıcık lar iyi midir?” diye sorduğu bana söylendikte yüreğim köy köy oldu. Ardından Necdet bey ki (ikimiz arasında kalsın — Tanrıya yakınlık bakımından konsolosbaşımızdan kat be kat yukardadır, halkın arasına karıştığına bakma, bunun böyle olduğu burada çalışan işçiler arasında da dile gelmiştir, ve benim o fabrikada çalıştığım arkadaşlarımdan biri — Rızkiye— beni bir gün görmeye geldiğinde bunun böyle bilinip konuşulduğunu bana gizlice söyledi) gelip hal hatırdan sonra, daha benden genç ve diri —sık sık yoklardı beni— bir gün uzatarak bir paket bu Necdet Bey dünya ahret kardeşim, “Hervakit ki ne vakti tanrı içine bir sıkıntı, bir korku, bir yanma koyar açar bu kitabı okursun” — doktorumsa bunlar için hemen iğneleri bastır— dedi ki Tanrım mağfiretini bağışeder ve seni önce kocandan çektirip, düşürüp buralara, iki yavrunun canını da —amelle— alarak seni dener, o dener, nasıl ki hazreti Ali’yi, İbrahimi, Hatçeyi, Zekeriyayı, Yunusu, Keleşin gelinini, Günsüz Cemil'i, Partalın Sıtkıyı, Muhammetten önce ve sonra tüm peygamberleri ve insanları denemiş sabırlarını ölçmüş kendisine olan bağlılıkları gözden geçirmiş, geçirmektedir bu işin biteceği yoktur şimdi sıra bizim günmüzündür, bizlerindir, seçtiğini kendisinin yapmış koynunda şifa vardır onun, onun ezasından kaçınılmaz ve korkulmaz, cefasına gönül verilir, o biraz hain ve hoyratça sever acıtarak kendinin yapar... Çünkü ablacığım düşünürsen bir, beni denemek kendisine almak niyeti yoksaydı, orada durup dururkene ne zoruna tüm acıları bana yazmış olsun? Şuayip az mı severdi yuvasını? ağlıyarak gitmedi mi köyümüzden bir aya varmaz aldırırım seni ve yavrularımı, ve o iki yavrunun Bircanımla Cancanımın ne günahı vardı, her çocuk amel olur. Beni böyle türlü acılarla yoğurduktan sonra temelli eline kalayım onun olayım diye pişirdikten sonra işte ben şimdi içimin kuyusundan duyuyorum, Necdet de öyle söyledi bunlarda hep bir amaç var idi, ne vakitki Tanrının ruhundan biraz uzak kalırım bu kitabı okurum açar, kokular dağılsın ve darlanınca beni ara dedi telefonu 22356 olarak kazıldı zihnime, kazılmış toprak ise yeşildir, hiç korkmam, çuha çimenler, banyonun dibine biriken yağlı kara yeşildir, iki çocuk ölüsü, amel, kabristan dört arşın çeker, incir sütü yeşil akar, koruk, üzerine uzanılan çimenlerde Necdet, kör şeytan, yeşil yeşil yeşildir... Kuyu. İçine atlayacağın kuyular da yeşildir ablacığım bundan sonra bilgi vereceğim, ışıklı yazılar birini ararsın değil Şuayip değil de, bulamamak tanrının biz kulları için yarattıklarıdır...

Kızım Nurcanım gelinlik oldu diyorsun, ben onu daha memeleri yetmemişken ve uyurken yatağında bırakıp trene bindim, dönüşün gelin gününü görürüm, hiç olmassa anacığı başında olsun, babası buradan o kemik a.h sarı karıylan italyaya kaçtı diyorlar, zaten ablacığım gelse Şuayip ayaklarımın altını ısırsa ve gıdıklasa ve etse secde dizlerime, kulun kölen olayım bağışla beni, sensiz edemem, git git başımdan murdar! sen karşı geldin ve suç işledin ve yakılacaksın ve ulaklar gönderse gümüş ve altunlar ve kurbanlar ada istersen babaları olsan da onlara karşı geldin ve evimi attın şimdi seni tanrıya ısmarlıyorum ve sen insanın suçlarını insana tanrının suçlarını tanrıya ödersin... Hadi bakalım...

İki gözüm ablacığım,

62— Tavuk kaz, ördek hayvanlarının tersleri suyu bozar, Binaaneleyh içine düştükleri kuyunun bütün suyunu çıkarmak gerekir. Çünkü bunlar necaseti galizadır.

Sana aynen yazıyorum ablacığım bu kuyulara dair bölümden olup kitabın en yeşil yeridir. Çünkü

İzinli günlerimizde bizi parka çıkarırlar ve Necdet de bir kaç gün yanım sıra konuşarak dolaştık ve bir gün bu Sapıtmış Şuayibi anlatarak ona açıldım ve oturduk çimenlere beni affet abla, çimenlere birbirine kenetlenmiş ve açılmayan sağel parmakları sola, solunkiler sağa sıkışmışken, acı gücü ile beni yatırıp çimenlere ve uzanınca tatlı dili çözüldü parmaklarım ve bana bu kitaptan olacak parçalar okudu. Bunun üzerine geçen sabah o kokuyu duyarak ve ağlıyarak, “burası nere, neden düştüm ben bu ellere” diye karşı gelince Tanrıya uyup kör şeytana uyandığımda Necdet verdiği o kitabı açarak kalbime birikmiş gizli aşkıyla Tanrının okudum İstanbul Müftüsü Ömer Nasuhi Bilmen'in sonsuzluk içi bilgileriyle yazılmış açsan neresini ve daha 65, 67 maddeye gelmişken gelmişken o koku dağılmış ve tövbelerle arınmış olarak uyuyakalmışım...

65— Güvercin serçe gibi eti yenen kuşların tersleri kuyudaki ve kaptaki suyu bozmaz. Eti yenmeyen kuşların tersleri de suyu bozmaz. (İmami Şafii'ye göre bunlar suları bozarlar.)

Daha bizim bilmediğimiz hangi kuyuya atlanabileceğine dair mekruh olmayan sular, binlerce, ancak büyüklerimizin bilebileceği milyarlarca kuyular ve maddeler vardır dünyada ablacığım Tanrıya kendimizi sevdirebilmemiz için ama ne günahımız var bizim, bir öğreten olmalıydı ki...

Parktan dönüş bir kartpostal aldım, Mavi, Tanrı ablacığım, Necdet parasını da verdirmedi, buraların peygamberlerinden biriymiş dedi, hih hih hih! söz aramızda azıcık Necdet'i andırıyor, eniştem görmesin o da tıknazlığı bakımından bu peygamberi andırıyor, tanımadığım renkler var kartta ama gene de mavi Tanrı ablacığım çırılçıplak olmuş ağzından su fıskiyeleyen bir kocaman kaplumbağanın üstüne at bin oturmuş, at bin oturunca her bi yeri meydanda bacaklar kollar kısacık, göbekli göbeği hani herkesin takdığı kenarlı yuvarlak bir biçim var ya burda hep hemşireler ve kızlar takar boynuna işte onun biçiminde ablacığım saydım altı kenar göbeği, orası da öyle tam düşmüştü ki tıpkı üstüne bindiği kablumbağanın kabuğundan çıkardığı başı iki yanda da ayakları hih hih hih!..

Doktor Hunt dört yıldır burada olduğumu söylüyor, sanmam, daha dün gelmiş gibiyim, dündü treni beklediydim, tren bomboşaldıydı, herkes birbirine kavuştuydu, dündü... Ocanım kucağımdaydı... Bir de Fotika diye İstanbullu bir Türk daha varmış burada ama o çok tozuttuğu için görüştürülmezmiş... Yoksam o mavi Tanrı'da bir duvarın önünde

kaplumbağanın ağzından işeyen yahudi mi ablacığım?.... Olamaz, Tanrı çıplak olabilir mi ablacığım gavur da olsa olabilir mi? O olursa biz de oluruz ablacığım... Artık ben onu gelin gününde görürüm, öldü bilsin babasını, konsolosbaşı da bir baba sayılır, Necdet de ulvi bir baba sayılır odamın penceresinden bakınca çimenlere üzerine işlenen günahımızı yazmış bir kez yazan, değiştiremessin, bir din adamı yalan söylemez: "Tanrı bunu da istedi beni sana ve seni bana yazdı'' dedi, bunda bir sevap çentilmiş ki beni iyi edecek zaten çözüldü parmaklarım park kararır o sıra yeşil, yoksa gene mi beni denemektedir, gök tanrı gök, şüphesiz ama Necdet çimenleri, parkları bizim için yarattı demektedir, kartpostalları, buraya gelen dindaşlarımızı baba ocağından savurarak, inim inim inletip kıvrandırarak kabir azabından dünyada, vurarak yalnızlıktan yalnızlığa, yalnızlıksa hani sırf Tanrıya vergiydi yaaa! Ama acı yanlızlık buruk buruk buruktur arak ruha güç katan, kattıkça Tanrıya yaklaştıran, o ise: "ne o yoksa benimle boy mu ölçüşüyorlar" diye bir sille daha, yerden yere vur ya rab, vur! vur! diye şahlanıp sonunda kendine alacak, ey yüceler yücesi cayır tutuşmuşum, tahtına kapanmışım, yapma Necdet olmaz, ama Tanrı seni içime düşürdü ve Hazreti Muhammet — sellallahü teala— dahi kaç karı almış idi, olsun yoksa ben onun olası, o bana sahip olası kavi değil miyim? Başkaları var insan olarak beş nikah geçirip namusunla yavrusunla yuvasınla oturup... güçlüler var güçlüler keşke benim yerime sınamak için başkasını seçeydi şu Tanrı, hiç mi aklı yok, yüz akıyla sınavları geçecek, kör şeytan... bu ayak sesleri onun, hemşire Genuchhi iğneye geliyor, odur o, adım adım izler beni parkta ağacın yeşil ardından gözetledi bizi, kaçarken... Yeter artık tanıdım ayak seslerini, üç yıldır, onuüç yıldır, binüç yıldır görür o yeşili şimdi...

{1} “Boğaziçi Konuşuyor’ A. Cabir Vada